

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΠΡΙΤΖ

Γιάννης Μηλιτσόπουλος

www.militsopoulos.net

2η έκδοση – Απρίλιος 2014

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Εδώ και αρκετά χρόνια μου είχε “κολλήσει” στο μυαλό η ιδέα της συγγραφής της Ελληνικής ιστορίας του Αγωνιστικού Μπριτζ. Ήδη από το 1993 είχα αρχίσει να μαζεύω στοιχεία και να παίρνω τις πρώτες μου συνεντεύξεις από τους παλιότερους παίχτες που ασχολούνταν με τα “διοικητικά”, οι οποίοι όμως είναι σχετικά λίγοι.

Η συλλογή των στοιχείων ήταν πολύ δυσχερής, αφού δεν υπήρχαν ούτε αρκετά αλλά ούτε και αξιόπιστα στοιχεία, ιδιαίτερα από τις δύο πρώτες 10ετίες του '60 και του '70. Αλλά και η διασταύρωση των στοιχείων ήταν επίσης δυσχερής, αφού, λόγω της παρελεύσεως αρκετών ετών, η κάθε πηγή πληροφοριών είχε την δική της εκδοχή για τα γεγονότα. Όμως, νομίζω ότι τα κατάφερα σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό, κυρίως επειδή για πάρα πολλά γεγονότα είχα ιδίαν αντίληψη. Ας ληφθεί παρακαλώ υπόψη ότι άρχισα να παίζω μπριτζ από το 1974 και μετά από 2-3 χρόνια καθημερινής ενασχολήσεως, ήξερα αρκετά καλά πρόσωπα και πράγματα.

Από την άλλη πλευρά, οι συνεντεύξεις που είχα πάρει από διάφορα σημαίνοντα πρόσωπα από τις αρχές της δεκαετίας του '90, βοήθησαν πολύ στις διασταυρώσεις.

Ένα δίλημμα που αντιμετώπισα, ήταν ποια ονόματα θα συμπεριλάμβανα με ιδιαίτερη μνεία και όχι με απλή αναφορά τους. Αποφάσισα να συμπεριλάβω αυτούς τους μπριτζέρ που βοήθησαν ιδιαίτερα στην οργάνωση του αθλήματος και στην προαγωγή του, είτε ατομικά είτε συλλογικά μέσα από την δραστηριότητά τους και την συμμετοχή τους σε διοικητικά όργανα.

Τελειώνοντας, θέλω να δηλώσω ότι η επιδίωξή μου είναι να καταφέρω **να αυξήσω σταδιακά την ύλη του φυλλαδίου αυτού ώστε να γίνει κανονικό βιβλίο**. Αυτό θα γίνει με αλληπάλληλες εκδόσεις, γιατί οι αναγνώστες καλό θα είναι να παρακολουθούν τον αριθμό εκδόσεως.

Γιάννης Μηλιτσόπουλος

Η συλλογή των στοιχείων, η συγγραφή, η σελιδοποίηση, η φωτοστοιχειοθεσία και η διανομή έγιναν από τον Γιάννη Μηλιτσόπουλο.

Το παρόν βιβλίο, το οποίο διατίθεται ΔΩΡΕΑΝ, κυκλοφορεί μόνο σε ηλεκτρονική μορφή και είναι διαθέσιμο μόνο από το site του συγγραφέα.

Η 1η έκδοση έγινε τον Νοέμβριο 2013.

Η 2η έκδοση έγινε τον Απρίλιο 2014.

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΜΠΡΙΤΖ

Πριν γίνει αναφορά στα ελληνικά πράγματα του μπριτζ, κρίθηκε σκόπιμο να γίνει μία σύντομη επισκόπηση για την εμφάνιση και την εξέλιξη του μπριτζ διεθνώς.

Στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα (1880 - 1920) υπήρχαν πολλά συγγενικά παιχνίδια με το μπριτζ, έτσι όπως αυτό παίζεται σήμερα (contract bridge). Όμως, το πιο παλιό αλλά και πιο κοντινό με το μπριτζ παιχνίδι ήταν η ρώσικη εκδοχή του, η οποία λεγόταν **Biritch** (Μπιρίτς). Αυτή η εκδοχή περιελάμβανε τον μορ, την αγορά, το κοντρ και αργότερα το ρεκόντρ κ.λπ. Τότε, ο όρος μπιρίτς σήμαινε ότι το παιχνίδι θα παιζόταν χωρίς ατού. Σήμερα, ο όρος μπιρίτς δεν χρησιμοποιείται πια.

Σύμφωνα με τον αξιόπιστο ιστορικό **Thierry Depaulis**, στην αρχή το μπριτζ παιζόταν ιδιαίτερα στην Κωνσταντινούπολη. Από εκεί, το παιχνίδι μεταφέρθηκε από πλούσιους Έλληνες κατ' αρχήν στην Τουρκία και στην Ρωσία, και κατόπιν στο Κάιρο. Από εκεί κατέκτησε διαδοχικά τη Ριβιέρα, το Παρίσι και μετά το Λονδίνο, ενώ σε κάποιο σημείο του "ταξιδιού" άλλαξε και το όνομά του, παρετυμολογικά, σε bridge.

Το μπριτζ, έτσι όπως είναι στη σημερινή του μορφή (contract bridge), επινοήθηκε από τον **Harold Stirling Vanderbilt**, γόνο πάμπλουτης αμερικάνικης οικογένειας και πρωτοπαίχτηκε γύρω στον Οκτώβριο του 1925. Ο πιο κοντινός πρόγονος του contract bridge ήταν το *plafond bridge*, το οποίο παιζόταν γύρω στο 1918 και μάλιστα ήταν δημοφιλές στην Ελλάδα και, σύμφωνα με μαρτυρίες, παιζόταν ακόμη μέχρι περίπου το 1950. Πάντως, η επικράτηση του contract bridge ήταν αναπόφευκτη, επειδή ήταν σαφώς πιο τεχνικό από το *plafond*.

Μέσα στα επόμενα 2 χρόνια από την επινοήσή του, αυτό το νέο είδος του μπριτζ γνώρισε μεγάλη άνθηση και διαδόθηκε γρήγορα σε όλον τον κόσμο. Παράλληλα, άρχισαν να διοργανώνονται και διεθνείς αγώνες. Οι πιο σημαντικοί φορείς που στόχος τους ήταν κυρίως η οργάνωση των αγώνων, ήταν οι εξής:

- Οι Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Μπριτζ (EBL). Ιδρύθηκε το 1932 και διοργάνωσε την ίδια χρονιά τους πρώτους Ευρωπαϊκούς αγώνες ομάδων στην Ολλανδία.
- Η Αμερικάνικη Ομοσπονδία Μπριτζ (ACBL). Ιδρύθηκε το 1937.
- Η Παγκόσμια Ομοσπονδία Μπριτζ (WBF). Ιδρύθηκε πολλά χρόνια αργότερα, το 1958.
- Η Ελληνική Ομοσπονδία Μπριτζ (EOM). Ιδρύθηκε το 1965. Έγινε αμέσως μέλος της EBL και της WBF, την ίδια χρονιά από την ίδρυσή της.

H.S. Vanderbilt

σήμα της WBF

1932 - 1962 ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΠΡΙΤΖ

Από πότε παίζεται το μπριτζ στην Ελλάδα;

Στην Ελλάδα το μπριτζ (contract bridge) διαδόθηκε πολύ γρήγορα. Υπάρχουν αξιόπιστες μαρτυρίες, σύμφωνα με τις οποίες, το μπριτζ παιζόταν σίγουρα πριν το 1931. Πριν το 1930 ο πρόγονος του contract bridge ήταν το plafond bridge, το οποίο μάλιστα ήταν δημοφιλές στην Ελλάδα και, σύμφωνα με μαρτυρίες, παιζόταν μέχρι τα μέσα του περασμένου αιώνα.

Μία αδιαμφισβήτητη μαρτυρία είναι το βιβλίο που έγραψε ο **Νικόλαος Μαυράκης** το 1933 με τίτλο "το μπριτζ" (αντίγραφό του έχει ο συγγραφέας), ο οποίος μάλιστα είχε την τάση (μανία;) να μεταφράζει τους αγγλικούς και γαλλικούς όρους στα ελληνικά. Πολλές φορές τα είχε καταφέρει επιτυχώς ενώ άλλες ανεπιτυχώς. Πάντως, το βιβλίο αυτό καταπιανόταν με όλους τους τομείς (αγορά, εκτέλεση και άμυνα) και αποτέλεσε εκείνα τα χρόνια το σημείο αναφοράς της μπριτζιστικής βιβλιογραφίας. Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι στο βιβλίο αυτό είχε συμπεριλάβει και αρκετούς από τους διεθνείς κανονισμούς, τόσο στο θέμα των κανονισμών διεξαγωγής όσον και του εύ αγωνίζεσθαι. Ακόμη, το βιβλίο αυτό ήταν το πρώτο βιβλίο μπριτζ που κυκλοφόρησε στα ελληνικά. Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι ο Μαυράκης παρά την μικρή σχετικώς εμπειρία που είχε στο contract bridge, υποστήριζε εξ αρχής την ανωτερότητά του έναντι των άλλων παραλλαγών (Plafond, Ουίστ κ.λπ.) και, μάλιστα, αναφερόταν σκωπτικά εις βάρος όσων επέμεναν να παίζουν το plafond, λέγοντας ότι όσοι προτιμούν να παίζουν ακόμα plafond έχουν... άσπρα μαλλιά.

Να και μια παράγραφος από τον πρόλογο του βιβλίου του η οποία μας μεταφέρει για λίγο στην τότε εποχή:

"Οι άγευστοι του μπριτζ παραξενεύονται όταν προς το βράδυ, οπότε αυτοί εκνευρισμένοι από τον δυσκολώτατον σήμερα και, ως επί το πλείστον, εκνευριστικώτατον καθημερινόν κόπον ουδέν άλλο ποθούν, ειμή την χαυνωτικήν απομόνωσιν, ακούουν τους μπριτζιστάς φίλους των λέγοντας ότι πηγαίνουν να παίξουν μίαν παρτίδα μπριτζ δια να... ξεκουραστούν!"

Σημαντικότερη ακόμη μαρτυρία αποτελεί και το βιβλίο του πασίγνωστου **Ιλάν Κάλμπερτσον**, που μετάφρασε στα ελληνικά ο **Στέφανος Ζώτος** το 1935, με τίτλο "Το μπριτζ άνευ διδασκάλου", (αντίγραφό του έχει ο συγγραφέας). Ο μεταφραστής προσπάθησε να χρησιμοποιήσει την ορολογία του Μαυράκη. Εκτός του τεχνικού μέρους του βιβλίου, περιγράφει με γλαφυρό τρόπο το πρωταθλητικό μπριτζ. Μάλιστα, περιέχει και πρόλογο στην ελληνική γλώσσα του ίδιου του Κάλμπερτσον (βλ. παράρτημα).

Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι ο Στέφανος Ζώτος, με την συμπαίκτριά του **Πόπυ Λότου**, κέρδισαν στις 1 Φεβρουαρίου 1935 ένα διεθνή αγώνα με βαθμολογία Par (16 προβαθμολογημένες διανομές από διεθνείς εξπέρ), στον άξονα Ανατολή-Δύση. Ο αγώνας ονομαζόταν Bridge Olympic Contest. Έτσι, κέρδισαν ως επαμειβόμενο έπαθλο για ένα χρόνο το πλατινένιο κύπελλο αξίας 10.000 δολαρίων (τεράστιο ποσόν για τότε). Επίσης, τους απονεμήθηκε και ένα μικρότερο αντίγραφο του πλατινένιου κυπέλλου για μόνιμη κατοχή. Την διεθνή επιτυχία του Στ. Ζώτου δεν παρέλειψε να αναφέρει ο Κάλμπερτσον στον πρόλογο της ελληνικής εκδόσεως του βιβλίου του, όπως προαναφέρθηκε.

Ely Culbertson

Εάν λάβει κανείς υπόψη ότι, εκείνη την εποχή, το να συγγράψει και εκδόσει κανείς ένα τεχνικό βιβλίο ήταν μια χρονοβόρα και δύσκολη διαδικασία και, δεδομένου ότι τότε δεν υπήρχαν καν ούτε

τα κομπιούτερ, μπορεί να συμπεράνει αβίαστα ότι το contract μπριτζ παιζόταν στην Ελλάδα λίγο πριν από το 1930.

Ο Νικόλαος Σπηλιόπουλος απάντησε σε σχετική ερώτηση:

"Παίζω από το 1932 ελεύθερη παρτίδα. Φοιτητής της Νομικής τότε, πήγαινα σε ένα καφενείο απέναντι από το Μετσόβιο Πολυτεχνείο (σ.σ.: όπως... και πολλοί άλλοι) που το λέγαμε «Αντιμετσόβιο». Δεν είχα ιδέα από αγωνιστικό. Καμιά φορά πήγαινα και στον Πανελλήνιο ΓΣ όπου γίνονταν και εκεί καρέ. Μετά πήγα στη Γερμανία (Μόναχο), όπου και εκεί, παράλληλα με τις σπουδές μου, έπαιζα. Το 1962, ήμουν στο βιβλιοπωλείο του Κάουφμαν και ενώ περίμενα να μου φέρουν κάποια νομική έκδοση, περιεργαζόμουν διάφορα βιβλία. Τότε έπεσε στο μάτι μου η «Εγκυκλοπαίδεια του Μπριτζ» του Αλμπαράν, ένα βιβλίο 800 σελίδων που περιείχε τα πάντα τόσο στην αγορά όσο και στην εκτέλεση. Εκεί διάβασα για το αγωνιστικό μπριτζ, όπου μάλιστα αναφερόταν και ο Σοφοκλής Βενιζέλος σαν μέλος της Εθνικής ομάδας της Γαλλίας η οποία το 1935 κέρδισε το Ευρωπαϊκό πρωτάθλημα ομάδων".

Εδώ πρέπει να διευκρινισθεί ότι επρόκειτο για το 4ο Πανευρωπαϊκό πρωτάθλημα ομάδων που έγινε στις Βρυξέλλες το 1935. Η ομάδα της Γαλλίας είχε την εξής σύνθεση: Πιέρ Αλμπαράν - Ρομπέρ ντε Νεζόν (αρχηγός), Ζωρζ Ρουσέ ως εναλλακτικός, **Εμμανουήλ Τουλουμάρης - Σοφοκλής Βενιζέλος**.

I. Παυλίδης

Ένας άλλος σπουδαίος έλληνας παίκτης, που είχε παίξει στην εθνική ομάδα της Αγγλίας, ήταν ο **Ιορδάνης Παυλίδης**. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1903 όπου και πέρασε τα παιδικά του χρόνια. Κατόπιν έζησε για μερικά χρόνια στη Γαλλία και στη Γερμανία, για να κατασταλάξει τελικά στο Λονδίνο, όπου και πήρε την αγγλική υπηκοότητα το 1951. Το 1955 κέρδισε το 5ο Bermuda Bowl που είναι η σπουδαιότερη διοργάνωση στον κόσμο και η οποία έλαβε χώρα στη Νέα Υόρκη. Η

σύνθεση της ομάδας ήταν: Leslie Dodds, Kenneth Konstam, Adam Meredith, Jordanis Pavlides, Terence Reese, Boris Schapiro. Την προηγούμενη ακριβώς χρονιά, το 1954, με την ίδια ακριβώς σύνθεση είχε κερδίσει και το Πανευρωπαϊκό πρωτάθλημα που έγινε στο Μοντρέ της Ελβετίας.

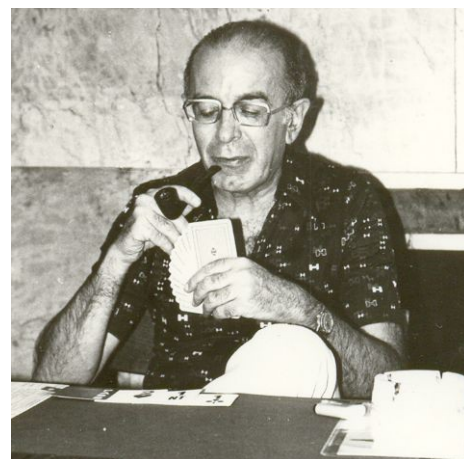
Η Σωσώ Κυριακίδη μας λέει:

"Με έμαθε μπριτζ το 1935 ο σύζυγός μου. Ζούσαμε τότε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Με είχε πιάσει τέτοια μανία, που μοίραζα τα φύλλα παίζοντάς τα μόνη μου. Σε πολύ λίγο καιρό έπαιζα αρκετά καλά. Μετά από 2 χρόνια, το 1937, έπαιξα με την Εθνική γυναικών της Αιγύπτου στο πανευρωπαϊκό πρωτάθλημα που έγινε στη Βουδαπέστη και ήρθαμε τρίτες! Συμμετείχαν εκεί και το ζεύγος Ely & Josephine Culbertson, ο Charles Goren, η Helen Sobel και άλλοι διάσημοι παίκτες της εποχής. Μάλιστα, εγώ και άλλες 4 παίκτριες μεταξύ των οποίων και η Rixi Markus κερδίσαμε «εύφημο μνεία»".

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι μεγάλη δραστηριότητα είχε το Σαλόν ντε Μπριτζ, που βρισκόταν στην οδό Ευελπίδων, απέναντι από τον Πανελλήνιο ΓΣ, οι παίκτες-πυρήνες του οποίου έγιναν θαμώνες του μετέπειτα "Παπαρούνα", που ακόμα και μέχρι πρόσφατα έπαιζαν ελεύθερη παρτίδα. Πολλοί από αυτούς τους θαμώνες έπαιζαν τα βράδια αγωνιστικό μπριτζ.

Σοφοκλής Βενιζέλος

M. Μανουσάκης

Αλλά και η Θεσσαλονίκη είχε αξιόλογη μπριτζιστική δραστηριότητα, πολύ πριν ιδρυθεί η ΕΟΜ. Εννοείται ότι δεν έπαιζαν αγωνιστικό, αλλά ελεύθερη παρτίδα. Μάλιστα, σε ένα κεντρικό ξενοδοχείο σύχναζαν πολλοί καλοί παίκτες και έπαιζαν με χρήματα. Δύο από τους καλύτερους και πιο γνωστούς παίκτες ήταν και οι Γεώργιος Κοτραδάκης και ο Αλέξανδρος Τουρπάλης, ενώ ένας από τους πιο φανατικούς ήταν ο Νικόλαος Ασμενιάδης. Ο τελευταίος, γνώριζε την Σωσώ Κυριακίδη (μέσω του κοινού γνωστού τους **Μανώλη Μανουσάκη**), η οποία τον προσηλύτισε στο αγωνιστικό μπριτζ. Έτσι, το αγωνιστικό μπριτζ του Βορρά βρήκε στο πρόσωπό του έναν πραγματικό ιεραπόστολο. Το επιστέγασμα ήταν η ίδρυση από τον ίδιο, το 1971, του Ομίλου Αγωνιστικού Μπριτζ Θεσσαλονίκης (ΟΑΜΘ, βλ. παρακάτω).

1963 - 1970 ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ – Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Σε αυτή την περίοδο διαδραματίστηκαν... κοσμοϊστορικά γεγονότα. Ιδρύθηκαν τα πρώτα σωματεία, όπως και η Ελληνική Ομοσπονδία του Μπριτζ, το 1965. Παράλληλα, καθιερώθηκαν οι πρώτοι Ελληνικοί κανονισμοί του αθλήματος, εκτός από τους Διεθνείς που καθόριζαν μόνο το πώς παίζεται αυτό καθ' εαυτό το παιχνίδι.

Πρώτη φορά παίχθηκε σε ευρεία κλίμακα αγωνιστικό μπριτζ στην Ελλάδα στα τέλη του 1963 στο ξενοδοχείο «Μ. Βρετανία» στο οποίο συμμετείχε, μάλιστα, και ο Easley Blackwood, γνωστός από την ομώνυμη σύμβαση ερώτησης των άσων. Το τουρνουά αυτό το είχε οργανώσει η Σωσώ Κυριακίδη.

Όμως, το Ελληνικό Αγωνιστικό Μπριτζ ξεκίνησε ουσιαστικά με τον ΟΜΑ που ίδρυσε η Σωσώ Κυριακίδη (βλ. παρακάτω) το 1964. Όμως, για να συμμετέχουν οι Έλληνες αθλητές σε διεθνείς αγώνες έπρεπε να υπάρχει ένας πανελλήνιος φορέας (ομοσπονδία) μέσω της οποίας να εκπροσωπείται η Ελλάδα με την Εθνική της ομάδα. Βάσει της τότε ισχύουσας ελληνικής νομοθεσίας, για να ιδρυθεί αθλητική ομοσπονδία έπρεπε να υπάρχουν τουλάχιστον 2 Σωματεία. Εκτός αυτού, τότε, η Παγκόσμια Ομοσπονδία για να εγγράψει στη δύναμή της ένα κράτος απαιτούσε αρκετούς εγγεγραμμένους αθλητές. Όμως, η Ελλάδα διέθετε μόνο γύρω στους 60. Τον Γόρδιο δεσμό έκοψε ο γνωστός μεγαλοεφοπλιστής Μάρκος Νομικός (βλ. παρακάτω για τον ΟΑΑ), ο οποίος έμελλε να γίνει και ο πρώτος Πρόεδρος της ΕΟΜ.

Ο Όμιλος Μπριτζ Αθηνών (ΟΜΑ)

Ο Όμιλος Μπριτζ Αθηνών ήταν το πρώτο Ελληνικό σωματείο αγωνιστικού μπριτζ, με έδρα στην οδό Τσακάλωφ 28, στο Κολωνάκι. Το ίδρυσε η Σωσώ Κυριακίδη το 1964, ένα μόλις χρόνο μετά από τον επαναπατρισμό της από την Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Ο σύζυγός της Ιωάννης Κυριακίδης (σ.σ.: κατά κόσμον Τζώνης) ήταν συνήθως ο director των ημερίδων που διοργανώνονταν εκεί.

Ο ΟΜΑ το 1979 έφυγε από το Κολωνάκι και διοργάνωνε τους αγώνες του στο ξενοδοχείο "Αλέξανδρος" δίπλα από την πλατεία Μαβίλη. Μετά από ένα περίπου χρόνο σταμάτησε την δραστηριότητά του, στις αρχές του 1980.

Να και ένα σχετικό ανέκδοτο σχετικό με το επίπεδο της διαιτησίας τότε. Το 1977, σε μια ημερίδα ζευγών, συμμετείχαν οι νεαροί τότε Θεόδωρος Τριανταφυλλόπουλος και Γιάννης Μηλιτσόπουλος. Σε μια στιγμή γίνεται αντάμ εκτός σειράς από την μία κυρία, οπότε ο Μηλιτσόπουλος κάλεσε τον διαιτητή και του είπε τι συνέβη. Τότε ο διαιτητής Τζώνης απεφάνθη απευθυνόμενος στους δύο νεαρούς: "έλα-έλα σας ξέρουμε εσάς και από άλλες φορές". Σημειωτέον ότι οι νεαροί έπαιζαν στον ΟΜΑ δεύτερη φορά. Αργότερα οι νεαροί μάθανε ότι σχεδόν όλες οι αποφάσεις του Τζώνη ήταν "σκορ μουαγιέν".

Ο Όμιλος Μπριτζ Κηφισιάς (ΟΜΚ)

Ο Όμιλος Μπριτζ Κηφισιάς (σ.σ.: κατά κόσμον Κηφισία) ήταν το δεύτερο Ελληνικό σωματείο αγωνιστικού μπριτζ, με έδρα την Κηφισιά. Ιδρύθηκε το 1965 από μερικούς νεότερους την εποχή εκείνη (Καρλαύτης, Γιαλιράκης, Ναθαναήλ κ.λπ.), ώστε να αποτελέσει το δεύτερο σωματείο αγωνιστικού μπριτζ που απαιτείτο σύμφωνα με τον τότε ισχύοντα νόμο για να ιδρυθεί η Ομοσπονδία. Πρωτοστάτης σε αυτή την "κίνηση" ήταν ο δικηγόρος Νίκος Σπηλιόπουλος, τον οποίο έφερε σε επαφή με την Σωσώ Κυριακίδη ο κοινός φίλος τους Μανώλης Μανουσάκης.

Μέχρι το 1968 ο ΟΜΚ δεν είχε μόνιμα "στέκι" και έκανε τα τουρνουά του σε διάφορες αίθουσες κατά περίπτωση. Κάποια στιγμή, το 1969, το Κηφισία μεταστεγάστηκε στον 6ο και 7ο όροφο στην οδό Ακαδημίας 32 και μάλιστα μετονομάστηκε σε "**Όμιλος Αγωνιστικού Μπριτζ**" (ΟΑΜ), αφού δεν είχε πλέον σχέση με την Κηφισιά. Από το 1993 το Κηφισία άλλαξε στέγη για να πάει στο Χαλάνδρι (Αίαντος 4) όπου και συνεργάστηκε με την Λέσχη Επιστημόνων (ΛΕ). Στη συνέχεια,

κατέληξε στο Μαρούσι, Ιπποκράτους 6-8, όπου λειτουργεί μέχρι σήμερα.

Ο Όμιλος Αντισφαιρίσης Αθηνών (ΟΑΑ)

Ο γνωστός εφοπλιστής Μάρκος Νομικός και πρώτος πρόεδρος της ΕΟΜ, αφού ίδρυσε το τμήμα αγωνιστικού μπριτζ στον ΟΑΑ (Όμιλος Αντισφαιρίσεως Αθηνών), εν συνεχεία έγραψε ως αθλητές στον ΟΑΑ πολλούς από τους υπαλλήλους του! Έτσι, το 3ο σωματείο αγωνιστικού μπριτζ ήταν πλέον γεγονός.

Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι όταν είχε καλοκαιρία, εκτός του ότι οι τακτικές ημερίδες του ΟΑΑ γίνονταν πάνω στο γκαζόν, όπως επίσης και ορισμένοι τελικοί πανελληνίων πρωταθλημάτων της ΕΟΜ. Αυτά γίνονταν από ιδρύσεως του τμήματος μπριτζ του ΟΑΑ, μέχρι περίπου το 1975.

Η Αθηναϊκή Λέσχη

Η Αθηναϊκή Λέσχη είναι μια λέσχη αγγλικού τύπου, η οποία ιδρύθηκε το 1875 και ευρίσκεται σε ιδιόκτητο οκτάοροφο κτίριο στην οδό Πανεπιστημίου 11. Παλιότερα, απαγορευόταν η είσοδος στις γυναίκες. Μέλη της ήταν από πρωθυπουργοί έως στρατηγοί, όπως π.χ. Γεώργιος Ράλλης, Κωνσταντίνος Καραμανλής, Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, Σοφοκλής Βενιζέλος.

Το μόνο χαρτοπαίγνιο που επιτρέπεται είναι το μπριτζ που παίζεται κυρίως στον 6ο όροφο. Ο συγγραφέας έκανε μαθήματα σε γκρουπ αρχαρίων γύρω στο 1980.

Η Αθηναϊκή Λέσχη, από ιδρύσεως ΕΟΜ μέχρι περίπου τα μέσα της δεκαετίας του '80, ήταν μέλος της ΕΟΜ, διατηρούσε τμήμα μπριτζ και πολλές φορές μάλιστα κατέβαζε και ομάδες ή ζεύγη σε πανελλήνια πρωταθλήματα. Δεν επιτρεπόταν η είσοδος σε μη μέλη της λέσχης, οπότε οι μπριτζέρ της αν ήθελαν να παίξουν αγωνιστικό μπριτζ θα έπρεπε να "καταφύγουν" σε κάποιο άλλο σωματείο της ΕΟΜ. Έτσι όμως η κίνηση σιγά σιγά μειονόταν, μέχρι την οριστική διαγραφή της λέσχης από την δύναμη της ΕΟΜ, γύρω στο 1985.

Η Ελληνική Ομοσπονδία Μπριτζ (ΕΟΜ)

Η Ελληνική Ομοσπονδία Μπριτζ ιδρύθηκε το 1965, αμέσως μετά την ίδρυση του ΟΜΚ (ΟΑΜ), για να αποτελέσει το συντονιστικό όργανο για τα γενικά θέματα του αγωνιστικού μπριτζ όπως είναι η διάδοση, η οργάνωση πανελληνίων πρωταθλημάτων, ο καταρτισμός της Εθνικής ομάδας, η εκπόνηση των διαφόρων κανονισμών του αθλήματος, ο συντονισμός διαφόρων επιτροπών όπως είναι οι επιτροπές διαιτησίας, εθνικών ομάδων, οργάνωσης αγώνων κ.λπ.

Τα πρώτα πανελλήνια πρωταθλήματα

Το πρώτο πανελλήνιο πρωτάθλημα **ζευγών έγινε το 1965** που το κέρδισαν οι Γιαλιράκης-Καρλαύτης.

Το δεύτερο πανελλήνιο πρωτάθλημα ζευγών έγινε το 1966. Συμμετείχαν μεταξύ άλλων και οι Αθανασόπουλος (Σούλης)-Ρίπκιν, Γιαλιράκης-Καρλαύτης, Τουχτίδης-Μενεγάκης, Ρούσσοι-Ζλάτκος και Δελούκα-Πουρνάρα (με επιφύλαξη).

Το πρώτο πανελλήνιο πρωτάθλημα **ομάδων έγινε το 1966** και το κέρδισαν οι Γιαλιράκης-Καρλαύτης και Φ.Δελούκα-Σ.Κυριακίδη.

Το δεύτερο πανελλήνιο πρωτάθλημα ομάδων έγινε το 1967 και το κέρδισαν οι Ρούσσοι-Ζλάτκος και Ρέππας-Κυριαζής (και άλλος ένας, 5άδα). Η συμμετοχή ήταν γύρω στα 10 τραπέζια.

Οι πρώτες διεθνείς ελληνικές συμμετοχές

Οι πρώτες διεθνείς συμμετοχές ήταν οι εξής:

1966 - Παγκόσμιο πρωτάθλημα ζευγών στο Άμστερνταμ (1η αποστολή ζευγών).

Ζλάτκος-Ρούσσοι, Γιαλιράκης-Καρλαύτης.

Μαζί τους ως συνοδός ήταν και ο τότε πρόεδρος της ΕΟΜ Μάρκος Νομικός (ο γνωστός μεγαλοεφοπλιστής) ο οποίος έπαιζε τάβλι προς 1.000 δολάρια τον πόντο με τον Tobias Stone, διάσημο αμερικανό μπριτζέρ αλλά και... ταβλαδόρο. Ο Μ. Νομικός επίσης έπαιζε τάβλι και με τον Stayman. Κάποια στιγμή ο Νομικός έκανε δώρο ένα πανέμορφο τάβλι στον Νίκο Σπηλιόπουλο (ο συγγραφέας του παρόντος έχει παίξει με αυτό το τάβλι) .

1967 - 26οι Πανευρωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Δουβλίνο (1η αποστολή εθνικής ομάδας).

Γιαλιράκης-Καρλαύτης, Ζλάτκος-Ρούσσοι, Σουλτανάκης-Βιτιάδης.

Για περισσότερα βλ. στο τέλος του βιβλίου, στις εθνικές ομάδες.

1969 – Πνευρωπαϊκοί αγώνες ομάδων **γυναικών** στο Όσλο.

Μαρία Αθανασιάδου – Ντόρα Μπαλή – Φούλα Δελούκα – Ελένη Ουράνη – Ελένη Πουρνάρα.

1971 - 1976 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Η βετία αυτή χαρακτηρίστηκε από τις προσπάθειες όλων για ανάπτυξη και διάδοση. Οι άξονες ήταν οι εξής:

- α) Η οργάνωση του Ευρωπαϊκού πρωταθλήματος ομάδων 1971 (βλ. σχετικό εδάφιο)
- β) Το πραξικόπημα
- γ) Η λειτουργία του εντευκτηρίου νέων της ΕΛΠΑ (βλ. σχετικό εδάφιο)
- δ) Η ίδρυση και η ανάπτυξη του ΟΑΜΘεσσαλονίκης (βλ. σχετικό εδάφιο)
- ε) Η αναγνώριση από το Κράτος του μπριτζ ως πνευματικού αθλήματος το 1975.
- στ) Στέγαση της ΕΟΜ σε γραφείο

Η οργάνωση του Ευρωπαϊκού πρωταθλήματος ομάδων το 1971.

Ένα από τα μεγαλύτερα γεγονότα της εποχής εκείνης ήταν η οργάνωση από την Ελλάδα του Ευρωπαϊκού πρωταθλήματος ομάδων. Παραδοσιακά, αυτό είναι το δεύτερο πιο ισχυρό πρωτάθλημα παγκοσμίως (το πρώτο είναι το Bermuda Bowl).

Αυτό το πρωτάθλημα λοιπόν διοργανώθηκε άψογα από την Ελλάδα το 1971, στο Ζάππειο Μέγαρο. Συμμετείχαν 22 ομάδες.

Η διοργάνωση ήταν η 2η μεγαλύτερη διοργάνωση από ίδρύσεως της ΕΟΜ μέχρι σήμερα. Είναι χαρακτηριστικό ότι έγινε πανστρατιά από τους Έλληνες παίκτες, οι οποίοι είτε προσέφεραν χρήματα είτε προσωπική εργασία αφιλοκερδώς. Η αείμνηστη συγγραφέας **Ελένη Ουράνη** (*) είχε προσφέρει αρκετά χρήματα. Δυστυχώς, αποβίωσε λίγους μήνες μετά από την διοργάνωση, σε ηλικία 75 ετών.

Πρόεδρος τότε της ΕΟΜ ήταν ο στρατηγός Γεώργιος Μπαϊρακτάρης, ο οποίος είχε καλές σχέσεις με την τότε κυβέρνηση, με αποτέλεσμα να μας παραχωρήσουν για τους αγώνες το Ζάππειο Μέγαρο. Επίσης, ο Κωνσταντίνος Κυριακός, ο οποίος ήταν τότε ο επίσημος διερμηνέας των Γ. Παπαδόπουλου και Στ. Παττακού, προσέφερε πολλές υπηρεσίες στην διοργάνωση.

Η κ. Θεοδοσία Κεσίσογλου μας έχει περιγράψει γλαφυρότατα την ευχαρίστηση που δοκίμασε όταν ήταν σημειώτρια στο τραπέζι του διαβόητου Μπενίτο Γκαρότσο. Σημειωτέον ότι η κ. Κεσίσογλου ήταν σημειώτρια "φουλ τάιμ" και μάλιστα εθελόντρια όπως λέει η ίδια (σ.σ.: εννοεί τόσο στον απογευματινό όσο και στον βραδινό αγώνα).

Έτσι, το ελληνικό μπριτζ, χωρίς ακόμα να έχει αναγνωρισθεί από το Κράτος, απέδειξε ότι μπορεί να κατορθώσει τα ακατόρθωτα, αρκεί να υπάρχει ομοψυχία και μεράκι.

Το σήμα των αγώνων

* Η συγγραφέας και θεατρική κριτικός Ελένη Ουράνη (το γένος Νεγρεπόντη), που έγραφε με το ψευδώνυμο "Άκης Θρύλος", μαζί με τον σύζυγό της και ποιητή Κώστα Ουράνη, έχουν αφήσει ένα Κοινοφελές Λογοτεχνικό Ίδρυμα ως κληροδότημα υπό την αιγίδα της Ακαδημίας Αθηνών. Το ίδρυμα έχει δραστηριότητα (χρηματικές ενισχύσεις σε υποτροφίες, εκδόσεις κ.λπ.) ακόμη και μέχρι σήμερα.

Το... πραξικόπημα

Το 1971, μετά την άψογη διοργάνωση του ευρωπαϊκού πρωταθλήματος που είχε κάνει το ελληνικό μπριτζ στο Ζάππειο Μέγαρο, ανέλαβε πρόεδρος της ΕΟΜ ο Νικόλαος Γουλανδρής, ο γνωστός μεγαλοεφοπλιστής που χρηματοδοτούσε τότε τον Ολυμπιακό στο ποδόσφαιρο. Όλοι περίμεναν ότι θα "έπεφτε" χρήμα στο μπριτζ, με ενδόμυχη σκέψη μήπως το μπριτζ θα μπορούσε να ανελιχθεί σε επαγγελματικό επίπεδο. Στα μέσα του 1974, ο Ν. Γουλανδρής, επιστρέφοντας από ένα επαγγελματικό του ταξίδι από την Ελβετία, βρήκε σχεδόν τα περισσότερα μέλη του ΔΣ παραιτημένα. Ο λόγος που προβλήθηκε από τους "πραξικοπηματίες" ήταν ότι ήταν πολύ νωρίς για να γίνει το μπριτζ επαγγελματικό, και ότι έπρεπε να γίνουν πρώτα νόμοι και κανονισμοί ώστε η οργάνωση και η πρόοδος του αθλήματος να γίνει σταδιακά. Ακόμη, μερικοί από αυτούς που είχαν βλέψεις για την εθνική ομάδα, προέβλεπαν λόγους συστημάτων επιλογής των μελών της.

Κεντρικός μοχλός αυτής της "κίνησης" ήταν ο Ευάγγελος Γλυκής, κατ' επάγγελμα λογιστής, ο οποίος, ενώ έγινε πρόεδρος, τα πήρε όλα επάνω του, δηλαδή οργάνωση αγώνων, εκπόνηση κανονισμών, λογιστήριο, οργάνωση διαιτησίας, μαθήματα αρχαρίων κ.λπ.. Ακόμα και όταν του έκοψαν και τα δύο πόδια λόγω σακχαροδιαβήτη, αυτός συνέχιζε... ακάθεκτος. Και όλα αυτά για μία ολόκληρη 10ετία.

Ε. Γλυκής

Τα "εντευκτήρια νέων" της ΕΛΠΑ

Ο Κώστας Κυριακός, φανατικός μπριτζέρ, ήταν γενικός διευθυντής της ΕΛΠΑ για πολλά χρόνια. Είχε μάλιστα εκατονταπλασιάσει τους συνδρομητές της κατά την διάρκεια της θητείας του. Έτσι, είχε αποκτήσει μεγάλη επιρροή στην τεράστια αυτή εταιρία, που αριθμούσε τότε γύρω στους 180.000 συνδρομητές.

Η ΕΛΠΑ είχε στην ιδιοκτησία της τον 1ο όροφο ενός κτηρίου, στη διασταύρωση των οδών Πανεπιστημίου και Αμερικής, εμβαδού περίπου 300 τμ και διέθετε κλιματισμό, ηχομόνωση, γραφεία, κουζίνα, μπαρ, τηλεόραση, πιγκ-πογκ, σκάκι, κ.ά. Ήταν το ιδανικό μέρος για να παίζει κανείς μπριτζ, αλλά και γενικότερα να περνάει τον ελεύθερο χρόνο του.

Στα τέλη του 1972 ο χώρος ονομάστηκε "Εντευκτήρια Νέων της ΕΛΠΑ" και παραχωρήθηκε για αποκλειστική χρήση από "νέους" μέχρι 35 ετών. Παράλληλα, ιδρύθηκαν και δύο σωματεία, το ένα για μπριτζ και το άλλο για σκάκι.

Επί 8 περίπου χρόνια τα εντευκτήρια λειτουργούσαν κυριολεκτικά ως φυτώριο νέων. Εκείνη την εποχή γινόντουσαν ημερίδες μπριτζ με περίπου 8-10 τραπέζια. Το "Πρωτάθλημα ομάδων Χριστουγέννων" και το "Θερινό Ζευγών" συγκέντρωναν 20-22 τραπέζια, πολύ μεγάλο νούμερο για την εποχή εκείνη.

Στα τέλη του 1979 η λειτουργία των εντευκτηρίων δυστυχώς ανεστάλη οριστικά. Ο λόγος της αναστολής της δραστηριότητας ήταν η αλαζονική συμπεριφορά 2-3 μελών απέναντι στην Διοίκηση της ΕΛΠΑ. Επικεφαλής της "κίνησης" ήταν ο **Παναγιώτης Γεροντόπουλος**.

Για άλλες δραστηριότητες του Κώστα Κυριακού, δείτε στο τέλος του βιβλίου, στις προσωπικότητες του ελληνικού μπριτζ.

Ο Όμιλος Αγωνιστικού Μπριτζ Θεσσαλονίκης (ΟΑΜΘ)

Όπως προαναφέρθηκε, το 1971, οι άοκνες προσπάθειες του **Νικόλαου Ασμενιάδη** είχαν σαν αποτέλεσμα την ίδρυση του Ομίλου Αγωνιστικού Μπριτζ Θεσσαλονίκης (ΟΑΜΘ), με πρόεδρο για πολλά χρόνια τον ίδιο. Το σωματείο αυτό, από τότε μέχρι σήμερα, αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο του αγωνιστικού μπριτζ στην Βόρεια Ελλάδα. Οι πιο γνωστοί παίκτες που υπήρχαν πριν και μετά την ίδρυση του ΟΑΜΘ ήταν οι Γεώργιος Κοτραδάκης, Αλέξανδρος Τουρπάλης, Γεώργιος Πουρλιώτης κ.ά.

Το κυριότερο πρόβλημα που είχε ο ΟΑΜΘ ήταν η στέγη. Οι Θεσσαλονικείς, τα πρώτα (μετά το 1971) χρόνια ήταν... νομάδες. Οι αγώνες γινόντουσαν σε ξενοδοχεία όπως στο Μεντιπερανέ και στο Παλλάς, εν συνεχεία δε στο Καψής. Μετά από 6 χρόνια, το 1978, καταλήγουν στα εντευκτήρια της οδού Προξένου Κορομηλά 51 όπου μένουν για 16 χρόνια, μέχρι το 1994. Στη συνέχεια και μέχρι σήμερα, η στέγη του ΟΑΜΘ βρίσκεται στην οδό Μαντών Μαυρογένους 4, στην έξοδο της πόλης προς την Χαλκιδική.

Λίγα χρόνια μετά την ίδρυση του ΟΑΜΘ εμφανίστηκαν περίπου 10 νέοι, όλοι φοιτητές. Μεταξύ αυτών ήταν και ο Νικόλαος Παπαχατζής. Μετά από 1-2 χρόνια εμφανίστηκαν και οι **Αλέκος Αθανασιάδης** και **Αγαμέμνων Τριχόπουλος (σ.σ.: master)**, που έμελλε να είναι για πάρα πολλά χρόνια οι στυλοβάτες του σωματείου σε όλα σχεδόν τα οργανωτικά θέματα. Εδώ, θα ήταν σοβαρή παράλειψη εάν δεν αναφέραμε και τον αείμνηστο **Μίμη Περαχιά** (σ.σ.: κατά κόσμον "θείος"), ο οποίος όχι μόνο ήταν για αρκετά χρόνια αντιπρόεδρος της ΕΟΜ, αλλά πολλές φορές είχε εξυπηρετήσει οικονομικά τόσο τον ΟΑΜΘ όσο και την ΕΟΜ, σε χαλεπούς οικονομικά καιρούς.

Ασυνήθιστη είναι η δημοσιογραφική δραστηριότητα που επέδειξαν οι Θεσσαλονικείς με κεντρικό πυρήνα τον **Γεώργιο Πουρλιώτη**. Επί σειράν ετών συντηρούσαν εβδομαδιαίες ή και ημερήσιες στήλες με ειδήσεις, προβλήματα, νέα κ.λπ., σε εξέχουσες τοπικές εφημερίδες, πολιτικές ή αθλητικές. Ακόμη, πρέπει να αναφερθεί το μεταφραστικό έργο που έκανε ο Νικόλαος Ασμενιάδης.

Τελειώνοντας, πρέπει να τονιστεί ότι τα τελευταία χρόνια φαίνεται ότι η Θεσσαλονίκη, τεχνικά μιλώντας, έχει εμφανίσει μία σοβαρή άνοδο στο πρωταθλητικό επίπεδο.

Η αναγνώριση από το Κράτος

Η 10ετία του '70 σηματοδεύτηκε με την μεγαλύτερη επιτυχία του Ελληνικού μπριτζ, που ήταν η αναγνώριση από το Κράτος ως πνευματικό άθλημα και η υπαγωγή του στην Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ), πράγμα που είχε σαν αποτέλεσμα αφ' ενός το κύρος που απέκτησε χαρακτηριζόμενο ως πνευματικό άθλημα, αφ' ετέρου δε την κρατική οικονομική επιχορήγηση, πράγμα που ενίσχυσε αφάνταστα την ΕΟΜ αφού τώρα πια μπορούσε να έχει γραφεία και υπάλληλο. Τα πρώτα γραφεία της ΕΟΜ στεγάστηκαν στην οδό Ευριπίδου 6, κοντά στην πλατεία Κλαυθμώνος.

Σε σχετική συνέντευξή του στον συγγραφέα, ο Γεώργιος Ράλλης αφηγείται:

"Το 1975 ήμουν υπουργός Προεδρίας Κυβερνήσεως, όταν ο γνωστός μου δικηγόρος κ. Δημήτριος Παπασταύρου, Γενικός Γραμματέας της ΕΟΜ, μου ζήτησε να υπογράψω διάταγμα με το οποίο το αγωνιστικό μπριτζ θα αναγνωρίζονταν ως πνευματικό άθλημα. Όταν δίστασα, μου είπε ότι η αναγνώριση αυτή είχε γίνει από πολλά ευρωπαϊκά κράτη και υπήρχε μάλιστα η σκέψη να αναγνωριστεί ως Ολυμπιακό άθλημα. Όταν παρουσίασα το προεδρικό διάταγμα στον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας αείμνηστο Κωνσταντίνο Τσάτσο προς υπογραφή, αντιμετώπισα στην αρχή την άρνησή του, δέχτηκε όμως να θέσει την υπογραφή του όταν του εξήγησα ότι το αγωνιστικό μπριτζ δεν παιζόταν με χρήματα και ότι ήταν πράγματι μια πνευματική άσκηση παρόμοια με το σκάκι. Με τη διαφορά ότι δεν παιζόταν με πιόνια αλλά με παιγνιόχαρτα, ενώ είχε έναντι του ζατρίκιου το πλεονέκτημα να μην είναι απομονωτικού χαρακτήρα όπως εκείνο".

Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι μέχρι το 1975, που έγινε η αναγνώριση από το Κράτος, το μπριτζ είχε διάφορα προβλήματα με την αστυνομία, διότι οι αστυνομικοί του τμήματος ηθών και λεσχών νόμιζαν ότι τα σωματεία ελέγχονται σύμφωνα με τον "νόμο περί ηθών και λεσχών". Με την αναγνώριση όμως από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ), ως δια μαγείας εξαφανίστηκαν

A. Αθανασιάδης

A. Τριχόπουλος

οριστικά οι ενοχλήσεις, αφού πια οι αστυνομικοί πείσθηκαν ότι πρόκειται περί πνευματικού σπορ και όχι περί τζόγου και χαρτοπαιξίας, βλέποντας βέβαια και τον σχετικό νόμο.

Στέγαση των γραφείων της ΕΟΜ

Από τις πρώτες ενέργειες που έγιναν αμέσως μετά από την αναγνώριση του μπριτζ από το Κράτος το 1975, πράγμα που άλλαξε τελείως την οικονομική κατάσταση της ΕΟΜ, ήταν η ενοικίαση γραφείων για να στεγαστεί η ΕΟΜ. Πρόεδρος τότε ήταν ο Ευάγγελος Γλυκής. Πιο πριν, η ΕΟΜ ήταν χωρίς μόνιμη στέγη. Τα γραφεία, που ενοικιάστηκαν με πολύ ευνοϊκό ενοίκιο, ήταν ιδιοκτησία του αδελφού του **Γεωργίου Χαρμπούρη**, ο οποίος αγαπούσε το μπριτζ και απεβίωσε σε ηλικία 95 ετών παίζοντας μπριτζ μέχρι τέλους. Σύζυγός του ήταν η **Έλλη Χαρμπούρη** η οποία έπαιζε τακτικότερα αγωνιστικό μπριτζ μέχρι το 2010, όντας 100 ετών ακριβώς και σε πλήρη διαύγεια!

Τα γραφεία που ενοικιάστηκαν ήταν περίπου 60 τ.μ. και ευρίσκονταν στον 1ο όροφο της οδού Ευριπίδου αρ. 6 (πλησίον της πλατείας Κλαυθμώνος).

Ε.Χαρμπούρη

1977 - 1986 Η ΩΡΙΜΑΝΣΗ

Κατά τη 10ετία αυτή το ελληνικό μπριτζ ωρίμασε. Ωρίμασε και αναπτύχθηκε. Πιο συγκεκριμένα, άρχισαν δειλά δειλά να γίνονται μαθήματα αρχαρίων, το πρωταθλητικό επίπεδο ανέβηκε, η διαιτησία οργανώθηκε και έγινε πιο επαγγελματική.

Μαθήματα αρχαρίων

Μέχρι τώρα, καμία σοβαρή προσπάθεια δεν είχε γίνει από πλευράς ΕΟΜ στον τομέα της εκπαίδευσης. Οργανωμένα μαθήματα για αρχαρίους δεν είχαν γίνει ακόμα. Προφανώς, η αιτία ήταν ότι δεν υπήρχαν χρήματα. Έτσι, χάρη σε ερασιτεχνικές προσπάθειες σχηματίζονταν γκρουπάκια αρχαρίων εδώ κι εκεί. Ο **Αλέξανδρος Λαμπρινός** ήταν ένας από τους πρώτους δωρεάν δασκάλους, όπως και ο **Παναγιώτης Κανναβός**, οι οποίοι δίδαξαν στα εντευκτήρια νέων της ΕΛΠΑ γύρω στο 1978. Όταν όμως αναγνωρίστηκε το αγωνιστικό μπριτζ από το Κράτος, και άρχισε από το 1976 η επιχορήγηση από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, φάνηκε ότι το άθλημα είχε αρχίσει να αποκτά γερές ρίζες και να διαδίδεται. Έτσι, η ΕΟΜ κάλυψε όλα τα έξοδα κινήσεως στον **Ιωάννη Κομνηνό** για να πάει να διδάξει χωρίς αμοιβή στην Καλαμάτα και εν συνεχεία στο φρεσκοϊδρυθέν σωματείο στα Άσπρα Σπίτια Βοιωτίας. Παράλληλα, ο **Ιωάννης Μηλιτσόπουλος** στην περίοδο αυτή δίδαξε με μικρή αμοιβή στην Αθηναϊκή Λέσχη (1978), στον Όμιλο Αντισφαιρίσεως Αθηνών (1979) και στον Πανελλήνιο Γυμναστικό Σύλλογο (1979-1980).

Άνοδος επιπέδου

Μέχρι το 1979, το θεωρητικό επίπεδο δεν ήταν καθόλου ανεπτυγμένο στην Ελλάδα. Όλοι έπαιζαν 4φυλλα ανοίγματα στην αγορά και "μεγάλο θέλω" στην άμυνα. Συμβάσεις έπαιζαν ελάχιστες, κυρίως διχρωμίες. Ούτε καν τράνσφερ σε άνοιγμα 1ΧΑ δεν έπαιζαν. Τότε επανεμφανίστηκε ο **Στυλιανός Τουχτίδης**, ο οποίος έπαιζε μπριτζ στην Αθήνα, 10 χρόνια νωρίτερα. Κατά το 1970 είχε πάει για σπουδές στην Καλιφόρνια, πλην όμως ήδη τον είχε απορροφήσει το μπριτζ. Γνώριζε και έκανε παρέα στην Αμερική με πολλούς από τους τότε Αμερικανούς πρωταθλητές, όπως π.χ. τον Mike Passel, τον Michael Smolen (με την γνωστή ομώνυμη σύμβασή του), τον Paul Ivaska, τον Richard Walsh (με την πασίγνωστη ομώνυμη σύμβασή του), τον Kit Woolsey (με την επίσης πασίγνωστη ομώνυμη σύμβαση) κ.λπ.

Στ.Τουχτίδης

Το 1979 επέστρεψε στην Ελλάδα και έμεινε για ενάμιση χρόνο, μεταλαμπαδεύοντας παράλληλα τις πολύτιμες γνώσεις του στους Έλληνες μπριτζέρ. Στο διάστημα του ενάμιση χρόνου έκανε δωρεάν προπονήσεις σε ένα γκρουπ προχωρημένων γυναικών, όπως επίσης το ίδιο και στους άνδρες. Κατά τις προπονήσεις αυτές πάντα μοίραζε σημειώσεις, τις οποίες διέσωσε όλες ο συγγραφέας του παρόντος. Εδώ πρέπει να τονισθεί ότι, μετά από 3-4 χρόνια, η συντριπτική πλειονότητα των καλών Ελλήνων παικτών είχε προσαρμοσθεί στο σύστημα του Τουχτίδη (που δεν ήταν άλλο από το West Coast Scientific), το οποίο περιλάμβανε 5φυλλα μαζέρ με φόρσινγκ απάντηση 1ΧΑ, 2Χ1 φόρσινγκ για μανς, inverted minor, new minor forcing κ.λπ.

Αμειβόμενη διαιτησία

Από τα πρώτα χρόνια που ακολούθησαν την ίδρυση της ΕΟΜ, η διαιτησία ήταν στηριγμένη σε τελείως ερασιτεχνικό επίπεδο. Αυτό βέβαια ήταν φυσικό αφού δεν υπήρχαν χρήματα. Για να διεκπεραιώσει κανείς όλες τις εργασίες του διαιτητή, θα έπρεπε να κάνει χίλιες δυο δουλειές, όπως είναι να πάρει τις συμμετοχές, να βγάλει τα αποτελέσματα, να υπολογίσει τα τρέχοντα αποτελέσματα του δημέρου, να υπολογίσει τα απονεμόμενα μάστερ πόνιτς κ.λπ., και όλα αυτά

χωρίς κομπιούτερ. Επί πλέον θα έπρεπε να γνωρίζει όλους τους κανονισμούς, Παγκόσμιους και Ελληνικούς, να επιλύσει τυχόν διαφορές μεταξύ των παικτών, και να αντιμετωπίσει στο τέλος και κριτική είτε καλόβουλη είτε κακόβουλη.

Όταν τώρα βρισκόταν κάποιος να "κάνει τον διαιτητή", επόμενο ήταν να αποκτά ένα είδος δυνάμεως και εξουσίας, αφού οποτεδήποτε παρουσιαζόταν μία δύσκολη περίπτωση, ο ερασιτέχνης διαιτητής είχε πρόχειρη την απάντηση "άμα δεν σας αρέσει, να έρθετε εσείς να κάνετε τον διαιτητή".

Αμέσως μετά την αναγνώριση του μπριτζ ως αθλήματος το 1975, άρχισε η οικονομική επιδότηση από το Κράτος (ΓΓΑ), οπότε τα οικονομικά της ΕΟΜ και κατ' επέκταση των σωματείων, κάπως έφτιαξαν. Έτσι, άρχισαν οι διαιτητές να αμείβονται. Ο πρώτος διαιτητής επ' αμοιβή ήταν ο Π.Γεροντόπουλος στα εντευκτήρια νέων της ΕΛΠΑ, γύρω στο 1976. Το 1979 οι Ι.Μηλιτσόπουλος και Π.Κανναβός ανέλαβαν ως αμειβόμενοι διαιτητές στον ΟΑΜ (Κηφισία), όταν πρόεδρος ήταν ο Γ.Ρούσσοσ. Το παράδειγμα ακολούθησαν σύντομα και άλλα σωματεία που άρχισαν να χρησιμοποιούν αμειβόμενους διαιτητές.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να ανέβει ποιοτικά η διαιτησία αφού ο διαιτητής την έβλεπε σαν επάγγελμα, με όλα τα επακόλουθα. Έτσι, φρόντιζε να μελετά τους κανονισμούς, να υπολογίζει προσεκτικά τα αποτελέσματα, να είναι αντικειμενικός στις αποφάσεις του, να αντιμετωπίζει αγόγγυστα την κριτική, να προωθεί τις τυχόν εφέσεις χωρίς καθυστέρηση, να σταματήσει το "αν δεν σας αρέσει", κ.λπ.

1987 – 1996 ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ

Η χρυσή αγωνιστική Ζετία

Η Ζετία που ακολούθησε το 1987, μπορεί να χαρακτηριστεί ως η χρυσή εποχή από πλευράς διεθνών επιτυχιών.

Το 1987 ήρθε η πρώτη επιτυχία τα ζεύγη Νέων της ΕΟΚ που έγιναν στο Παρίσι. Οι νέοι μας, Αθανάσιος Καπαγιαννίδης και Σπυρίδων Λιαράκος, πέτυχαν την 1η νίκη.

Την επόμενη χρονιά, το 1988, κατακτήθηκε η 5η θέση στην 8η Ολυμπιάδα μπριτζ που έγινε στην Βενετία. Η σύνθεση της ομάδας ήταν: Λουκάς Ζώτος, Αλέξανδρος Λαμπρινός, Γεώργιος Καρλαύτης, Παναγιώτης Κανναβός, Ευάγγελος Νάρτης και Μισέλ Έιντι.

Και εδώ ήλθε το αποκορύφωμα. Η Εθνική μας ομάδα ήρθε 4η στο Ευρωπαϊκό πρωτάθλημα ομάδων το 1989 στο Τουρκου της Φινλανδίας, επί 25 συμμετεχουσών ομάδων. Η σύνθεση της ομάδας ήταν: Γεώργιος Χνάρης, Διονύσιος Γιαννούτσος, Γεώργιος Γοργίας, Σπυρίδων Κουτσούκος, Λουκάς Ζώτος, Αλέξανδρος Λαμπρινός και μη παίζων αρχηγός ο Δημήτριος Γιαλιράκης.

Αναμφίβολα, αυτή ήταν η πιο μεγάλη αγωνιστική επιτυχία του ελληνικού αγωνιστικού μπριτζ.

Το περιοδικό της ΕΟΜ

Είχαν γίνει κατά καιρούς διάφορες προσπάθειες προκειμένου να υπάρξει ένα περιοδικό του μπριτζ. Το πρώτο περιοδικό της ΕΟΜ ξεκίνησε το 1966, με αρχισυντάκτη κ.λπ. τον Νικόλαο Σπηλιόπουλο, ο οποίος ήταν και ο ουσιαστικός εκδότης. Ξεκίνησε φιλόδοξα, με μηνιαία κυκλοφορία και με τίτλο «*Ελληνική επιθεώρηση του Μπριτζ*». Δυστυχώς, μετά από σχεδόν 2 χρόνια, ελλείπει πόρων, διακόπηκε η έκδοσή του.

Από τότε έγιναν διάφορες προτάσεις περί εκδόσεως μηνιαίου ή διμηνιαίου περιοδικού είτε από την ΕΟΜ είτε από ιδιώτες αλλά είχαν όλες την ίδια τύχη.

Ο κοινός και σοβαρότερος λόγος για τον οποίο αποτύγχαναν οι προσπάθειες ήταν το υψηλό κόστος παραγωγής, δεδομένου ότι έπρεπε να ξοδεύονται χρήματα για φωτοστοιχειοθεσία, σελιδοποίηση, δημιουργικό κ.λπ.

Μετά την διοργάνωση των αγώνων της ΕΟΚ, το 1991, έμεινε στην ΕΟΜ κάποιος μηχανογραφικός εξοπλισμός, οπότε με αγορά λίγου πρόσθετου ηλεκτρονικού υλικού η ΕΟΜ ισχυροποιήθηκε μηχανογραφικά. Εν τω μεταξύ, ο Γιάννης Μηλιτσόπουλος, ως διευθυντής τότε των γραφείων της ΕΟΜ, συγκέντρωσε σταδιακά από το 1992 μέχρι το 1993 700 περίπου διευθύνσεις αθλητών της ΕΟΜ (τη στιγμή που δεν υπήρχαν παραπάνω από 30), ώστε να πηγαίνει το περιοδικό στο σπίτι τους.

Έτσι λοιπόν, δημιουργήθηκαν σιγά-σιγά, οι προϋποθέσεις για την υλοποίηση του περιοδικού της ΕΟΜ και τον Νοέμβριο του 1993 ο Γιάννης Μηλιτσόπουλος, με συνεργάτη τον Θανάση Ματζιάρη, πρότειναν στο τότε ΔΣ (πρόεδρος ήταν ο Η. Σκαλαίος) την έκδοση 2μηνιαίου περιοδικού από την ΕΟΜ, που θα πήγαινε στα σπίτια όλων των μπριτζέρ και μάλιστα δωρεάν, με πολύ χαμηλό κόστος εκτύπωσης και αποστολής. Η πρόταση έγινε δεκτή από το ΔΣ, το περιοδικό της ΕΟΜ κυκλοφόρησε με τίτλο "το μπριτζ" και από τότε συνεχίζει να εκδίδεται ανελλιπώς.

Το 100στό τεύχος του περιοδικού της ΕΟΜ εκδόθηκε τον Μάρτιο του 2011.

Η επετηρίδα της ΕΟΜ

Το 1987 έγινε μια προσπάθεια να υπάρξει ένα έντυπο το οποίο να περιέχει την ετήσια “φωτογραφία” της δραστηριότητας της ΕΟΜ, δηλαδή συνθέσεις ΔΣ, Επιτροπών, Διαιτητών, Πρωταθλητών, Δασκάλων κ.λπ. Ακόμη, αλφαβητικούς ή κατά κατηγορία καταλόγων με μάστερ πόιντς, κανονισμών, συμβάσεων κ.λπ.

Η προσπάθεια συνεχίστηκε και την επόμενη φορά, αλλά... μέχρι εκεί. Και ο λόγος ήταν ότι για να γίνει κάτι σωστό θα έπρεπε να ξοδευτούν χρήματα για φωτοστοιχειοθεσία, σελιδοποίηση κ.λπ.

Στις αρχές του 1993, η ΕΟΜ είχε ήδη εξοπλισθεί με μηχανογράφηση με υλικό που είτε είχε μείνει από την οργάνωση των αγώνων της ΕΟΚ είτε είχε αγοραστεί ως συμπληρωματικό υλικό. Ο Γιάννης Μηλιτσόπουλος, τότε διευθυντής των γραφείων της ΕΟΜ, με συνεργάτη τον Θανάση Ματζιάρη, πρότειναν στο ΔΣ της ΕΟΜ την έκδοση σε τακτική βάση της επετηρίδας του ελληνικού μπριτζ. Τόνισαν δε ότι το κόστος του δημιουργικού, σελιδοποίησεως και φωτοστοιχειοθεσίας θα ήταν μηδενικό, αφού θα γίνονταν από τους προαναφερθέντες υπαλλήλους. Η πρόταση έγινε δεκτή και από τότε η “επετηρίδα του ελληνικού μπριτζ” εκδίδεται κάθε χρόνο ανελλιπώς επί 18 χρόνια.

Μεταστέγαση των γραφείων της ΕΟΜ

Τα γραφεία της ΕΟΜ, μετά από 10 χρόνια, κατέστησαν ανεπαρκή ως προς τον χώρο και στα τέλη του 1990 αναγκάστηκε το ΔΣ να μεταστεγαστεί και να πάει στην οδό Αντήνορος 13 (κοντά στο ξενοδοχείο Κάραβελ) σε ένα διαμέρισμα 100 τ.μ. Πρόεδρος τότε ήταν ο Σπυρίδων Κατωπόδης.

Η διοργάνωση της Ολυμπιάδας 1996

Την 10η Ολυμπιάδα Μπριτζ του 1996 την οργάνωσε η ΕΟΜ στο ξενοδοχείο Rodos Palace στη Ρόδο. Ήταν η μεγαλύτερη διοργάνωση της ΕΟΜ από ιδρύσεώς της μέχρι σήμερα. Τουλάχιστον 2.000 άνθρωποι (παίκτες, αρχηγοί, προπονητές, δημοσιογράφοι, θεατές κ.λπ.) μαζεύτηκαν σε ένα από τα καλύτερα ξενοδοχεία ενός από τα ωραιότερα νησιά μας, για να περάσουν μερικές από τις ωραιότερες ημέρες της ζωής τους.

Από οργανωτικής πλευράς οι αγώνες διεξήχθησαν άψογα. Πλην όμως, έγιναν πολλά παρατράγουδα σχετικά με την ανάληψη και εκτέλεση της διοργάνωσης. Πιο συγκεκριμένα, ενώ τα άρθρα 20 και 21 του Καταστατικού της ΕΟΜ προέβλεπαν ότι για τις αναλήψεις υποχρεώσεων της ΕΟΜ απαιτείται η σύμπραξη του Προέδρου μαζί με τον Γενικό Γραμματέα της ΕΟΜ, ο τότε Πρόεδρος της ΕΟΜ Νικόλαος Καραμανλής άρχισε να υπογράφει συμβόλαια με τα ξενοδοχεία και άλλους υποψήφιους αναδόχους έργων, χωρίς να ενημερώνει κανέναν, όπως ισχυρίστηκαν πολλά μέλη του ΔΣ της ΕΟΜ, συμπεριλαμβανομένου και του Γενικού Γραμματέα Σπυρίδωνος Κουτρούμπα, σύμφωνα με τα οποία οι συμβάσεις που είχαν υπογραφεί περιείχαν ιδιαίτερα επαχθείς όρους εις βάρος της ΕΟΜ και έπρεπε να ακυρωθούν.

Όταν έγιναν γνωστά αυτά τα πράγματα το ΔΣ παραιτήθηκε και το καινούριο ΔΣ που προέκυψε από τις εκλογές που ακολούθησαν, σχημάτισε μια επιτροπή αποτελούμενη από τον νέο Πρόεδρο της ΕΟΜ Ευάγγελο Νάρτη και άλλα σημαίνοντα μέλη του ΔΣ, προκειμένου να ακυρώσει τις συμβάσεις και να τις κάνει εξ αρχής. Καταλυτικό ρόλο για να ακυρωθούν οι παράτυπες συμβάσεις έπαιξε η μεσολάβηση του αειμνηστου Γεωργίου Ράλλη, χωρίς τον οποίο, τουλάχιστον οι ξενοδόχοι, δεν θα δεχόντουσαν την επαναδιαπραγμάτευση.

Η διοργάνωση του πρωταθλήματος της ΕΟΚ 1991

Η 3η από πλευράς σπουδαιότητας διοργάνωση της ΕΟΜ από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα, έλαβε χώρα στο ξενοδοχειακό συγκρότημα “Αστέρας Βουλιαγμένης”. Ήταν τότε 12 κράτη.

1997 - 2007 ΠΙΣΩ ΣΤΗ ΡΟΥΤΙΝΑ

Αγορά ιδιόκτητων γραφείων της ΕΟΜ – μεταστέγαση

Για την οργάνωση της Ολυμπιάδας του 1996, υπήρξαν ορισμένες χορηγίες. Η σημαντικότερη όλων ήταν αυτή της Alpha Bank (τότε Πίστεως), αποτελούμενη από 20.000.000 δραχμές. Για την χορηγία αυτή συνέβαλλε ουσιαστικά ο γνωστός επιχειρηματίας **Νικόλαος Κούρος**, μεγαλομέτοχος της τράπεζας.

Τελικά, το ποσόν αυτό παρέμεινε ως πλεόνασμα από την διοργάνωση της Ολυμπιάδας και αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί για την αγορά ιδιόκτητων γραφείων. Έτσι, την άνοιξη του 1997, επί προεδρίας Ευάγγελου Νάρτη, αγοράστηκε το διαμέρισμα 125 τμ στην οδό Φειδιππίδου 30, 1ος όροφος, στους Αμπελόκηπους, αντί 23.000.000 δραχμών, όπου και στεγάστηκαν οριστικά τα γραφεία της ΕΟΜ.

Ν.Κούρος

Η οργάνωση του Παγκόσμιου Ατομικού το 2000

Το 2000, στο Ζάππειο Μέγαρο, η ΕΟΜ οργάνωσε το παγκόσμιο ατομικό πρωτάθλημα. Ήταν η 4η σπουδαιότερη διοργάνωση της ΕΟΜ από την ίδρυσή της. Στους αγώνες αυτούς συμμετείχαν κατόπιν προσκλήσεως της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας 100 παίκτες απ' όλο τον κόσμο, εκ των οποίων 52 στην κατηγορία όπεν, 28 στην κατηγορία γυναικών και 20 στην κατηγορία των νέων. Η Ελλάδα, ως διοργανώτρια χώρα είχε δικαίωμα να "καλέσει" μερικούς Έλληνες παίκτες και έτσι συμμετείχε με 2 παίκτες στην όπεν (Λ.Ζώτος, Α.Καπαγιαννίδης), 1 παίκτρια στις γυναίκες (Μ.Βλαχάκη) και 1 νέο (Μ.Καραμανλής). Ο νεαρός Μίλτος, 19 χρονών τότε, ήρθε 1ος μεταξύ 20 στην κατηγορία των νέων. Αξιοσημείωτη ήταν και η επίδοση του Λ.Ζώτου που τερμάτισε 17ος στους 52, αφήνοντας πίσω του βαρύγδουπα ονόματα του παγκόσμιου μπριτζ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το Γυναικείο Μπριτζ

Στα πρώτα χρόνια της οργάνωσής του, το γυναικείο μπριτζ ήταν, θα λέγαμε, ανύπαρκτο. Έχουμε κάποια στοιχεία από τις αρχές της 10ετίας του 1970, όπου η οι γυναίκες αποτελούσαν περίπου το 15% του μπριτζιστικού πληθυσμού. Γύρω στα 1980 ανέβηκε στο 20%. Από το 1990 και εντεύθεν άρχισε μία ραγδαία αριθμητική ανάπτυξη του γυναικείου μπριτζ. Το 1990 λοιπόν ήταν 30% και το 2000 ήταν 42%. Το 2010 έφτασε αισίως το 46%. Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι τα δύο φύλα εκπροσωπούνται σχεδόν εξ ίσου.

Τον πρώτο καιρό είχε παρουσιαστεί το εξής... φαινόμενο. Επειδή η αναλογία ήταν 1 γυναίκα προς 6 άνδρες, στους μικτούς αγώνες γινόταν ένα... νυφοπάζαρο. Οι γυναίκες, ασχέτως μπριτζιστικού επιπέδου, μπορούσαν και διάλεγαν τους καλύτερους παίκτες. Και επειδή οι άνδρες ήταν κατά κανόνα κάμποσες κλάσεις καλύτεροι, όλη η τέχνη των ανδρών περιοριζόταν στο πώς να καταφέρουν να πιάσουν το... κάγκελο.

Σήμερα τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά. Μάλιστα, από τότε που χώρισαν και τους αγώνες κατά κατηγορία, αναγκάζονται τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες να ψάχνουν για συμπαίκτες παρεμφερούς κατηγορίας.

Όσον αφορά το αγωνιστικό επίπεδο των γυναικών δεν μπορούμε να πούμε ότι ήταν ποτέ ανεπτυγμένο σε ικανοποιητικό βαθμό. Τα πρώτα χρόνια υπήρχαν μόνο 5-6 γυναίκες που έπαιζαν ικανοποιητικά. Μια από αυτές, η **Φούλα Δελούκα** είχε και την πρώτη διεθνή επιτυχία. Παιζοντας με τον Δ. Γιαλιράκη το 1973 σε ένα μεγάλο σχετικά διεθνές τουρνουά στη Γαλλία, κέρδισαν τον αγώνα mixed.

Φ. Δελούκα

Α. Καλιακμάνη

Μ. Βλαχάκη

Όαση σε αυτό το τοπίο ήταν το ζευγάρι **Μαρία Βλαχάκη – Άννα Καλιακμάνη** το οποίο, το 1996, κατάφερε να μπει στην εθνική μας ομάδα όπεν και να συμμετάσχει στην Ολυμπιάδα της Ρόδου το 1996 με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Ποτέ άλλοτε γυναικείο ζευγάρι δεν μπήκε στην εθνική ομάδα όπεν.

Οι Seniors

Σύμφωνα με την Παγκόσμια Ομοσπονδία, ανήκει στην κατηγορία seniors όποιος έχει κλείσει τα 59 χρόνια, δηλαδή να βαδίζει τουλάχιστον στο 60στό έτος της ηλικίας του. Η ΕΟΜ εφαρμόζει αυτόν τον κανόνα.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η κατηγορία αυτή των παικτών του μπριτζ είναι η πιο αδικημένη απ' όλες στην Ελλάδα. Ενώ η κατηγορία seniors αριθμεί περίπου το ήμισυ των ενεργών παικτών του αγωνιστικού μπριτζ, εν τούτοις μόνο σε έναν αγώνα ετησίως μπορούν να λαμβάνουν μέρος: το πανελλήνιο ομάδων Seniors. Θα μπορούσαμε βέβαια να συμπεριλάβουμε και το διασυλλογικό πρωτάθλημα ομάδων seniors, πλην όμως, μόνο μία ομάδα από κάθε σωματείο μπορεί να

συμμετέχει. Με άλλα λόγια, οι αγώνες των seniors, μια τεράστια μπριτζιστική κοινότητα που, επαναλαμβάνουμε, αριθμεί σχεδόν το ήμισυ των ελλήνων παικτών, δεν έχει να παίξει ούτε ένα πρωτάθλημα ζευγών στην κατηγορία του.

Τα προηγμένα μπριτζιστικά κράτη, όπως και οι διεθνείς φορείς όπως είναι η Ευρωπαϊκή και η Παγκόσμια Ομοσπονδία, διοργανώνουν παράπλευρους ξεχωριστούς αγώνες για τους Seniors. Για παράδειγμα, οι πανευρωπαϊκοί αγώνες ομάδων όπεν περιλαμβάνουν αγώνες όπεν, γυναικών και seniors.

Ta Master Points

Δεν θα ασχοληθούμε με τα καθαρά τεχνικά θέματα των Master Points (π.χ πώς υπολογίζονται), αλλά πώς άρχισαν σαν θεσμός και πώς εξελίχθηκαν με τα χρόνια.

Το ισχύον σήμερα σύστημα απονομής Master Points είναι ένας απόγονος αυτού του συστήματος που εκπόνησε ο Ευάγγελος Γλυκής στις αρχές της 10ετίας του '70, λίγα μόλις χρόνια από την ίδρυση της EOM. Επί σειράν ετών ο κ. Γλυκής ήταν μέλος μιας επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας η οποία ασχολείτο κυρίως με συστήματα απονομής Master Points. Ο προαναφερθείς ήταν σημαντικό στέλεχος σε αυτήν την επιτροπή.

Τα Master Points τα κερδίζει κανείς παίζοντας και διακρινόμενος. Είναι δηλαδή ένα σύστημα που δείχνει πόσο πολύ μπριτζ έχει παίξει κανείς και πόσο πολύ έχει διακριθεί. Θα μπορούσε κανείς να πει ότι είναι ένα σύστημα ιστορικού τύπου.

Λίγα χρόνια μετά την ίδρυση της EOM, ο Ευάγγελος Γλυκής πρότεινε ένα σύστημα υπολογισμού και απονομής Master Points που περιελάμβανε δύο είδη βαθμών, τα μαύρα και τα κόκκινα. Τα μαύρα τα έπαιρνε κάποιος που σε οποιονδήποτε αγώνα τερμάτιζε στο πρώτο 1/4 των συμμετεχόντων σε ζεύγη ή στο πρώτο 1/3 σε ομάδες. Τα κόκκινα τα έπαιρναν το πολύ οι 6 πρώτοι σε τουλάχιστον 3ήμερους αγώνες ή 5ήμερους αν επρόκειτο για τα γνωστά 6ήμερα συνεχείας. Το πόσα Master Points έπαιρνε ο "δικαιούχος" έβγαινε από το γινόμενο ενός συνόλου παραμέτρων που ήταν: σειρά, αριθμός συμμετεχόντων, είδος αγώνα (ζεύγη ή ομάδες), αριθμός ημερίδων, βαθμίδα του αγώνα, τίτλος του διαιτητή, παίζων ή όχι διαιτητής, παζόμενες διανομές ανά ημερίδα, μέση δυναμικότητα αγώνα, περιορισμοί αγώνα (π.χ. γυναικών).

Με βάση τα μαύρα και τα κόκκινα λοιπόν, οι παίκτες κατατάσσονταν σε 7 κατηγορίες. Στην αρχή όμως της εφαρμογής του συστήματος των Master Points, κανείς δεν είχε Master Points, άρα όλοι οι παίκτες θα έπρεπε να αρχίσουν όλοι ως κατηγορία 1. Για να μην γίνει αυτό, απονεμήθηκαν κατ' εκτίμηση ορισμένα Master Points στους πιο γνωστούς και καλούς παίκτες της εποχής εκείνης.

Μετά από λίγα χρόνια και γύρω στο 1977, οι κατηγορίες των παικτών από 7 έγιναν 9 και το 1988 από 9 έγιναν 16, αριθμός που ισχύει μέχρι σήμερα.

Επίσης, το 1988 τα κόκκινα Master Points μετονομάστηκαν σε χρυσά. Ποτέ δεν καταλάβαμε γιατί έγινε αυτή η μετονομασία αφού τα κόκκινα και τα μαύρα είναι ομοειδή πράγματα (χρώματα) ενώ τα χρυσά και τα μαύρα όχι. Παράλληλα, προστέθηκε και ένα τρίτο είδος Master Points, τα Placing, τα οποία απονέμονταν σε αγώνες 1ης-3ης βαθμίδας.

Οι τελευταίες σοβαρές τροποποιήσεις στο σύστημα απονομής Master Points έγιναν το 2008. Η πιο σημαντική από αυτές ήταν ότι καταργήθηκαν ορισμένες παράμετροι (π.χ. παζών διαιτητής). Η πιο ασήμαντη από αυτές ήταν η μετονομασία των Placing σε Πλατινένια. Επίσης, καταργήθηκαν τα αρνητικά Master Points, πλην όμως θα έπρεπε να επιστραφούν στους παίκτες αναδρομικά τα μέχρι τότε απονεμηθέντα αρνητικά.

Ελληνικά Περιοδικά για το Μπριτζ

Εκτός από το περιοδικό της EOM (το οποίο περιγράφεται πιο πάνω), έχουν γίνει στο παρελθόν διάφορες προσπάθειες κυκλοφορίας περιοδικών για αγωνιστικό μπριτζ, οι κυριότερες από τις οποίες είναι:

1. Το μηνιαίο περιοδικό με τίτλο "Η Ελληνική επιθεώρηση του μπριτζ" εκδόθηκε το 1966 και κράτησε για 2 περίπου χρόνια. Ήταν η πρώτη προσπάθεια που έγινε από τον Νικόλαο Σπηλιόπουλο. Ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες αναφέρουν ότι εκδόθηκαν συνολικά 18 τεύχη.
2. Το "Ελληνικό Μπριτζ" εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 1979 από τον Τάκη Λεμπέση. Αποτελείτο από 4 σελίδες Α4 και δεν άντεξε παραπάνω από 6 τεύχη, αφού ο εκδότης του, που ήταν και ταμίας της EOM ξαφνικά έφυγε για Βραζιλία, παίρνοντας μαζί του και 150.000 δρχ από το ταμείο της EOM, σύμφωνα με τους διοικούντες. Βέβαια ουδείς γνωρίζει τι ακριβώς είχε γίνει αφού δεν ήταν παρών – μπορεί ακόμη και να του τα χρώσταγε η EOM.
3. "Το μπριτζ και ο κόσμος του", που αποτελείτο από 32 σελίδες (!), ήταν μία σοβαρή προσπάθεια που ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 1989. Διανεμόταν χέρι-χέρι ανά τρίμηνο και στοίχιζε 400 δραχμές. Όμως το κόστος και η απαιτούμενη ύλη ήταν δυσβάστακτα και μετά από 3 μόλις τεύχη, σταμάτησε η έκδοσή του.
4. Με τίτλο "Για τους φίλους του μπριτζ" κυκλοφόρησε το 24σέλιδο διμηνιαίο περιοδικό τον Νοέμβριο του 1991, σε μεγάλο μέγεθος Α4, με τιμή 200 δραχμές. Οι πρωτεργάτες της έκδοσης ήταν μία παρέα από ορεξάτους μπριτζέρ που ήταν μέλη και αθλητές του ΒΟΜ ("Βέρα" Όμιλος Μπριτζ), με επικεφαλής τον **Λάκη Μαναΐλογλου**, οι οποίοι φιλοδοξούσαν να φτιάξουν κάτι καλό. Διανεμόταν χέρι-χέρι. Όμως, μετά από τα πρώτα τεύχη, ακρίβηνε κατά 100 δραχμές και μετά από το 8ο τεύχος σταμάτησε. Οι λόγοι για τους οποίους σταμάτησε ήταν α) η δυσκολία διανομής του περιοδικού που δημιούργησε αμέσως οικονομικό πρόβλημα και β) η ασυνέπεια μερικών συντακτών και συνεργατών του, που είχε σαν αποτέλεσμα την καθυστέρηση της έκδοσης.

Ελληνική Βιβλιογραφία για το Μπριτζ

Από τα βιβλία που περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα, τα περισσότερα δεν υπάρχουν σήμερα λόγω παλαιότητας. Απλά αναφέρονται για ιστορικούς λόγους.

Συγγραφέας	Τίτλος βιβλίου	έτος	σχόλια
Δ. Γιαλιράκης	Αι φυσικαί αγοραί του Μπριτζ	1967	Πολύ προχωρημένο για την εποχή του.
Ν. Ασμενιάδης	Το σωστό Μπριτζ (δύο τόμοι)	1975	Μετάφραση από το κλασικό βιβλίο του Edgar Kaplan. Πολύ καλό.
Κ. Κυριακός	Μπριτζ για όλους	1977	Προβλήματα για αρχάριους
Κ. Κυριακός	Μπριτζ για τον καθένα	1978	Προβλήματα για μέτριους
Κ. Κυριακός	Μπριτζ για λίγους και για πολλούς	1979	Προβλήματα για όλους
Κ. Κυριακός – Α. Τριβυζάς	Μαθαίνουμε μπριτζ μαζί	1980	Μετάφραση από Victor Mollo. Κλασσικό βιβλίο για νέους παίκτες
Β. Κούσης	Μπριτζ – τα πρώτα σας βήματα	1993	Αγορά, εκτέλεση, άμυνα για αρχάριους.

Κ. Κυριακός	Μπριτζ 93	1993	Συλλογή από προβλήματα του δημοσιευμένα σε εφημερίδες.
Ι. Μηλιτσόπουλος	Οι επιστημονικές αγορές του μπριτζ	1995	Το αγοραστικό σύστημα West Cost Scientific για προχωρημένους.
Α. Καρδαμίτσα	Εισαγωγή στην τεχνική της άμυνας	1997	Μετάφραση από το αντίστοιχο βιβλίο του E.Kantar
Ι. Μηλιτσόπουλος	Αγοράστε Ελληνικά	2007	Επιστημονικές αγορές με 5φυλλα μαζέρ, 2Χ1 φόρσιγκ, ΝΜΦ κ.λπ.
Ι. Μηλιτσόπουλος	Η άμυνα στο μπριτζ	2010	Συστηματική ανάλυση της άμυνας για μεσαίους και άνω παίκτες.

Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι τα πρώτα χρόνια αφότου ιδρύθηκε η ΕΟΜ, δεν υπήρχε τίποτα από ελληνική βιβλιογραφία. Το μοναδικό βιβλίο που εκδόθηκε ήταν "αι φυσικαί αγοραί του μπριτζ" που έγραψε ο Δημήτριος Γιαλιράκης το 1967, δηλαδή μόλις 2 έτη από την ίδρυση της ΕΟΜ. Μάλιστα, μέσω του βιβλίου, έκανε και μια προσπάθεια να καθιερωθεί μια ορολογία του μπριτζ, πλην όμως δεν βρήκε αρκετούς υποστηρικτές.

Δείτε μερικά παραδείγματα:

	Υπάρχων όρος	Αγγλικός όρος	Κατά Γιαλιράκη
1	Μπάζα, λεβέ	trick	χαρτωσιά
2	φόρσιγκ	forcing	επιτακτικός
3	εκτελεστής	declarer	δηλωτής
4	δίφυλλο	doubleton	ντούμπλετον
5	σόλο	singleton	σίγκλετον

Δ. Γιαλιράκης

Ιστορικές πηγές

Τα στοιχεία του "Ιστορία του Ελληνικού Μπριτζ" συλλέχθηκαν από πολλές πηγές, τόσο προφορικές όσο και γραπτές. Πολλές πληροφορίες έχουν συλλεχθεί και διασταυρωθεί από παράλληλες πηγές. Οι κυριότερες πηγές είναι:

- Συνεντεύξεις στον συγγραφέα πολλών προσωπικοτήτων, όπως ήταν οι κ.κ. Γεώργιος Ράλλης, Νικόλαος Σπηλιόπουλος, Σωσώ Κυριακίδη, Γεώργιος Καρλαύτης, Ευάγγελος Κουλουμπής, Γεώργιος Ρούσσοι κ.ά. Όλοι οι παραπάνω μεσουράνησαν στα πρώτα χρόνια του μπριτζ και μετέφεραν πλήθος πληροφοριών για την εποχή εκείνη
- Παλιά βιβλία και περιοδικά του μπριτζ.
- Στοιχεία από προφορικές διηγήσεις και διάφορα ντοκουμέντα τα οποία περιέγραφαν γλαφυρότατα την μπριτζιστική κατάσταση, κυρίως στα παλιά τα χρόνια.
- Στοιχεία από ιδίαν αντίληψη του συγγραφέα που, ευτυχώς, ήταν πολλά.

Οι πρόεδροι της ΕΟΜ

1. Μάρκος Νομικός (1965-1968)
2. Στρατηγός Γεώργιος Μπαϊρακτάρης (1968-1972)
3. Νικόλαος Γουλανδρής (1972-1974)
4. Ευάγγελος Γλυκής (1974-1984)
5. Μιχαήλ Ζέης (1984-1985)
6. Ιωάννης Φακίδης (1985-1987)
7. Σπυρίδων Κατωπόδης (1987-1990)
8. Ευάγγελος Κουλουμπής (1990-1991)
9. Ηλίας Σκαλαίος (1991-1994)
10. Νικόλαος Καραμανλής (1994-1996)
11. Ευάγγελος Νάρτης (1996-1998)
12. Γεώργιος Καρλαύτης (1998-2002)
13. Σπυρίδων Κουτρούμπας (2002-2007)
14. Ιωάννης Κούμενος (2007-2010)
15. Αναστάσιος Φράγκος (2010-2010)
16. Διογένης Χαρλαύτης (2010-2012)
17. Αλέξανδρος Αθανασιάδης (2012-

Προσωπικότητες του Ελληνικού Μπριτζ

1. **Γεώργιος Ράλλης.** Δεν χρειάζεται συστάσεις ο αείμνηστος πρωθυπουργός. Πρέπει όμως να τονίσουμε ότι ήταν ο κύριος μοχλός για να αναγνωριστεί το αγωνιστικό Μπριτζ το 1975 από το Κράτος (ΓΓΑ), ως πνευματικό άθλημα.
2. **Σοφοκλής Βενιζέλος.** Γιος του Ελευθερίου Βενιζέλου. Φανατικός και ταλαντούχος μπριτζέρ, πρωταθλητής Ευρώπης το 1935 με την Εθνική ομάδα της Γαλλίας. Στις αρχές του 1964 του προτάθηκε να είναι αυτός ο πρώτος πρόεδρος της ΕΟΜ και ο μεγάλος πολιτικός άνδρας δέχτηκε. Ο Σοφοκλής Βενιζέλος, που ανήκε στον χώρο της Ενώσεως Κέντρου, μετά την εκλογική νίκη του κόμματός του στις 3 Νοεμβρίου του 1963, ανέλαβε αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και υπουργός Εξωτερικών. Όμως, το ελληνικό μπριτζ, στο ξεκίνημά του, έμελλε να σταθεί άτυχο. Δέκα μέρες πριν από τις εκλογές της 16ης Φεβρουαρίου 1964, κατά τις οποίες η Ένωση Κέντρου κέρδισε την απόλυτη πλειοψηφία, στις 7 Φεβρουαρίου του 1964 ο Σοφοκλής Βενιζέλος πέθανε από οξύ πνευμονικό οίδημα σε ηλικία 70 ετών.
3. **Ηλίας Σκαλαίος.** Επί 30 συναπτά χρόνια αντιδήμαρχος Αθηναίων, πρόεδρος της ΕΟΜ επί 3 περίπου χρόνια.
4. **Σωσώ Κυριακίδη.** Κυριολεκτικά έφερε το αγωνιστικό μπριτζ στην Ελλάδα. Ήταν γνωστή στο εξωτερικό και γνώριζε προσωπικά τους Stayman, Blackwood, Garozzo, Belladonna κ.λπ. Οργάνωνε αγώνες στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου στη δεκαετία του '50. Το 1963, με τον

Γ. Ράλλης

γνωστό ως "διωγμό του Νάσερ", ήρθε στην Ελλάδα και εγκαταστάθηκε στο Κολωνάκι, όπου και οργάνωνε αγώνες. Ήταν η πρώτη Αντιπρόεδρος της ΕΟΜ. Γνώριζε επίσης προσωπικά τον Σοφοκλή Βενιζέλο όταν αυτός πήγαινε τακτικά στην Αλεξάνδρεια όπου διέμενε η σύζυγός του πριν το 1960.

5. **Νικόλαος Σπηλιόπουλος.** Από τους ιδρυτές της ΕΟΜ και του ΟΜΚ (σημερινού ΟΑΜ). Έφτιαξε το πρώτο καταστατικό της ΕΟΜ. Ήταν ο εκδότης του πρώτου ελληνικού περιοδικού για μπιριτζ το οποίο ήταν μηνιαίο και εκδιδόταν για 2 χρόνια. Μάλιστα, επειδή τότε δεν υπήρχαν αρκετά χρήματα στην ΕΟΜ για να μπορεί να συντηρείται το περιοδικό, κάθε τόσο "έβαζε το χέρι στην τσέπη", όπως και αρκετοί άλλοι. Εκτός μπιριτζ ήταν δικηγόρος, διδάκτωρ της Νομικής του πανεπιστημίου του Μονάχου. Επίσης, είχε παντρεύει τον Γεώργιο Καρλαύτη.
6. **Δημήτριος Παπασταύρου.** Διακεκριμένος δικηγόρος, φίλος του Γεωργίου Ράλλη, Γενικός Γραμματέας της ΕΟΜ το 1975. Έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην αναγνώριση από το Κράτος του Μπιριτζ ως αθλήματος. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι με δική του πρωτοβουλία και ιδέα το μπιριτζ αναγνωρίστηκε ως άθλημα από το Κράτος.

7. **Γεώργιος Καρλαύτης.** Επιτυχημένος μηχανικός και επιχειρηματίας που προλάβαινε να συνδυάζει τους αγώνες, την εργασία και την οικογένεια. Είχε τα περισσότερα μάστερ πόνιτς από εγκαθιδρύσεως της ΕΟΜ μέχρι το 1997 και ήταν πρόεδρος της ΕΟΜ επί τετραετία. Ο Γ. Καρλαύτης, ο οποίος ήταν από τους πρωτεργάτες της οργάνωσης της ΕΟΜ σε όλα τα επίπεδα, ήταν από τα ιδρυτικά μέλη του ΟΜΚ (μετέπειτα ΟΑΜ). Είχε προσωπικές γνωριμίες τις οποίες δραστηριοποίησε προς όφελος του αθλήματος. Για παράδειγμα, είχε προσωπική γνωριμία με τον Γεώργιο Ράλλη, τον Νικόλαο Κούρο, τον Νικόλαο Γουλανδρή κ.λπ..

Γ. Καρλαύτης

8. **Νικόλαος Ασμενιάδης.** Όχι μόνον η ψυχή του αθλήματος στην Θεσσαλονίκη και γενικότερα στην Βόρεια Ελλάδα, αλλά και μεταφραστής στα Ελληνικά μερικών ξένων εκπαιδευτικών βιβλίων, όπως είναι "Το σωστό μπιριτζ" του Έντγκαρ Κάπλαν.

9. **Κωνσταντίνος Κυριακός.** Ο πρωτεργάτης των "εντευκτηρίων της ΕΛΠΑ". Γενικός Γραμματέας της ΕΟΜ τα έτη 1991-1993. Στις αρχές του 1992 επικοινωνήσε με την γνωστή παγκόσμια πρωταθλήτρια Rixi Markus και κανόνισαν να γίνει ένας αγώνας μπιριτζ μεταξύ των Κοινοβουλίων της Ελλάδας και της Αγγλίας. Τουλάχιστον 15 Έλληνες βουλευτές είχαν εκδηλώσει την επιθυμία να συμμετάσχουν στον αγώνα. Και ενώ είχαν κανονιστεί όλα, ξαφνικά, στις 4 Απριλίου 1992 απεβίωσε η Rixi Markus, για να ματαιωθεί έτσι ο αγώνας. Ο αναγνώστης ασφαλώς αντιλαμβάνεται την δημοσιότητα που θα έπαιρνε ένας τέτοιος αγώνας, προς όφελος της διάδοσης του αθλήματος.

Κ. Κυριακός

Ο κ. Κυριακός επί πολλά χρόνια είχε εβδομαδιαία στήλη για το Μπιριτζ σε διάφορες εφημερίδες της εποχής όπως π.χ. το Έθνος, το Βήμα κ.λπ. Έγραψε και 3 βιβλία με προβλήματα που είχαν τίτλο "Μπιριτζ για όλους", "Μπιριτζ για λίγους" και "Μπιριτζ για πολύ λίγους". Βέβαια, τα περισσότερα προβλήματα των βιβλίων ήταν διασκευές των παλιότερα δημοσιευμένων.

Είχε καθιερώσει το επαμειβόμενο "Κύπελλο Κυριακού" που το έπαιρνε όποιος μάζευε τα περισσότερα μάστερ πόνιτς στην χρονιά. Μετέπειτα το κύπελλο μετονομάστηκε ως "Κύπελλο ΕΟΜ".

10. **Ευάγγελος Γλυκής.** Από τους πρωτεργάτες της οργάνωσης του αγωνιστικού Μπριτζ. Εκπόνησε το σχέδιο της απονομής των Master Points σε όσους παίκτες διακρίνονται σε αγώνες. Ασχολήθηκε με την σύνταξη των Κανονισμών της EOM (γνωστοί ως Πάγιοι). Οργάνωσε την διαιτησία και μάλιστα εκπόνησε τον "Οδηγό Διευθυντών Αγώνων", ένα αρκετά χρήσιμο εγχειρίδιο το οποίο περιείχε τα πιο βασικά πράγματα που έπρεπε να γνωρίζει ένας εκκολαπτόμενος διαιτητής.
11. **Μάρκος Νομικός.** Ο γνωστός μεγαλοεφοπλιστής, ήταν και ο 1ος Πρόεδρος της EOM. Συχνά αντίπαλος του πασίγνωστου για τη σύμβασή του Samuel Stayman, όχι όμως στο μπριτζ αλλά στο... τάβλι.

Η Εθνική Ομάδα Όπεν

Στο κεφάλαιο αυτό αναφέρονται οι εθνικές ομάδες όπεν που συμμετείχαν στους Πανευρωπαϊκούς αγώνες ομάδων και τις Ολυμπιάδες.

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται είναι ο χρόνος και ο τόπος διεξαγωγής των αγώνων, η σύνθεση των ομάδων και η θέση που κατέλαβε η εθνική ομάδα. Σε μερικά σημεία αναφέρονται και κάποια ευτράπελα ή αξιοσημείωτα γεγονότα.

Σημείωση του συγγραφέα: *Αν κανείς από τους αναγνώστες έχει κάποιο αξιοσημείωτο γεγονός ή και λάθος ή ανακρίβεια, ας τα στείλει στην διεύθυνση του εσωφύλλου, ώστε ενδεχομένως να συμπεριληφθεί σε επόμενη έκδοση της "Ιστορίας του μπριτζ".*

1967

26οι Πανευρωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Δουβλίνο.

Γιαλιράκης-Καρλαύτης, Ζλάτκος-Ρούσσοσ, Σουλτανάκης-Βιτιάδης.

Η ομάδα κατέληξε 18η στις 20 συμμετέχουσες.

Σε μία διανομή υπήρχαν 9 μπάζες ξερές σε συμβόλαιο 3ΧΑ. Ο εκτελεστής (Σουλτανάκης) κάνει δύο φορές ντακ στον βαλέ και στη ντάμα πικά των αντιπάλων και τότε αντιλαμβάνεται ότι ο άσος πικά ήταν "κρυμμένος" πίσω από... το ουίσκυ που έπινε - 1 μέσα.

Η ελληνική αποστολή ήταν ευχαριστημένη (;) σύμφωνα με ένα μέλος της ομάδας.

1968

3η Ολυμπιάδα στην Ντοβίλ (Γαλλία).

Σουλτανάκης-Βιτιάδης, Γλυκής-Χριστίδης, Ροντήρης-Σ.Κυριακίδη

Αρχηγός ήταν ο Ι.Κυριακίδης (ή Τζώνυ)

Η ομάδα κατέληξε 31η στις 33 συμμετέχουσες.

Το 1968 η Εθνική ομάδα Όπεν έλαβε μέρος στην 3η Ολυμπιάδα που έγινε στην Ντοβίλ της Γαλλίας. Η σύνθεση ήταν: Θεόδωρος Χρησιτίδης (Ντόντος), Ευάγγελος Γλυκής, Σωσώ Κυριακίδη, Κωνσταντίνος Ροντήρης, Νικόλαος Σουλτανάκης, Ιωάννης Βιτιάδης και ο μη παίζων αρχηγός Ιωάννης Κυριακίδης (Τζώνης). Η ομάδα τερμάτισε 31η επί 33 συμμετεχουσών.

1969

27οι Πανευρωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Όσλο.

Ξενόπουλος-Σταματάκης, Γιαλιράκης-Καρλαύτης, Μανιάς-Ψαρουδάκης.

Αρχηγός ήταν ο Ν. Σπηλιόπουλος

Η ομάδα κατέληξε τελευταία στις 21 ομάδες.

Στην 2η ή 3η ημέρα των αγώνων ο Μανιάς λέει στην υπόλοιπη αποστολή ότι δεν μπορεί να υποφέρει τον συμπαίκτη του και παίρνει το αεροπλάνο και φεύγει. Στο υπόλοιπο των αγώνων ο Ψαρουδάκης "ξεκούραζε" τους άλλους παίκτες ως 5ος παίκτης. Σε κάποια στιγμή, ως συμπαίκτης του Γιαλιράκη ο οποίος έβγαλε ένα "τραβηχτό" 3ΧΑ με 10 μπάζες, σηκώνεται όρθιος (δεν υπήρχαν παραβάν τότε και οι θεατές επιτρέπονταν) και λέει στον Γιαλιράκη... εις άπταιστον αγγλικήν: Congratulations partner. Θεατές και παίκτες σκάσανε στα γέλια.

1971

29οι Πανευρωπαϊκοί αγώνες ομάδων στην Αθήνα.

Γιαλιράκης-Καρλαύτης, Ρούσσοι-Ματράγκας, Ναθαναήλ-Γ.Αναγνωστόπουλος.

Η ομάδα κατέληξε στην 21η θέση στις 22 συμμετέχουσες.

Ο Αναγνωστόπουλος σε κάποια στιγμή βγήκε από το κλειστό δωμάτιο φωνάζοντας "είναι τρελός", κατά πολλούς υπονοώντας τον συμπαίκτη του.

1975

32οι Πανευρωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Μπράιτον (Αγγλία).

Ρούσσοι-Ματράγκας, Κοκκόλης-Κουτσούκος, Θεμελίδης-Μενεγάκης.

Η ομάδα κατέληξε στην 15η θέση στις 23 συμμετέχουσες.

Κανονικά είχαν προκριθεί στους αγώνες για την εθνική ομάδα οι Γιαλιράκης-Καρλαύτης, αλλά επειδή ήταν τσακωμένοι με τους Κοκκόλη-Κουτσούκο, αποχώρησαν οικειοθελώς από την εθνική ομάδα.

1976

5η Ολυμπιάδα στο Μόντε Κάρλο (Μονακό)

Γιαλιράκης-Καρλαύτης, Κοκκόλης-Κουτσούκος, Μανιάς-Ψαρουδάκης.

Αρχηγός ήταν ο Ε.Γλυκής.

Η ομάδα κατέληξε 23η στις 45 συμμετέχουσες.

Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι η επίδοση αυτή της Εθνικής ομάδας ήταν η πρώτη καλύτερη μέχρι τότε.

Συνέβη τότε και το εξής: Στον τελευταίο γύρο των αγώνων (έπαιζαν όλοι με όλους) παίζει η Εθνική μας εναντίον της Ιταλίας, η οποία διεκδικούσε το πρωτάθλημα. Η άλλη διεκδικούσα ομάδα ήταν η Βραζιλία, η οποία για να κερδίσει την Ολυμπιάδα έπρεπε αφ' ενός να κερδίσει την αντίπαλό της με 20VP (τότε η κλίμακα των Vps ήταν 20βαθμη), αφ' ετέρου δε η Ιταλία να χάσει από μας. Πράγμα το οποίο συνέβη, αφού η Εθνική μας κέρδισε την Ιταλία με 13-7 VPs. και παράλληλα η Βραζιλία

κέρδισε με 20VPs.

Η πιο χαρακτηριστική διανομή ήταν ένα σλεμ στα 6 καρά που οι Ιταλοί αγόρασαν, ενώ η Εθνική μας έμεινε στα 3ΧΑ. Εάν οι Ιταλοί έβγαζαν το σλεμ, έπαιρναν το πρωτάθλημα. Ο Ιταλός εκτελεστής είχε 3 τρόπους για να βγάλει το σλεμ. Ο κάθε τρόπος στατιστικά απείχε κατά 2% από τον άλλον. Ο Ιταλός διάλεξε τον "μεσαίο" τρόπο και μπήκε μέσα, χάνοντας έτσι την Ολυμπιάδα. Εάν διάλεγε τον κατώτερο, έτσι όπως ήταν τα χαρτιά, κέρδιζε.

1977

33οι Πανευρωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Έλσινορ (Δανία).

Ρούσσοσ-Ματράγκας, Ναθαναήλ-Ζέης, Ζώτος-Λαμπρινός.

Η ομάδα κατέληξε 18η στις 22 συμμετέχουσες.

Εδώ πρωτοεμφανίσθηκαν στην εθνική ομάδα όπεν "τα τηγάνια". Το παρατσούκλι, που αφορά τους τότε Juniors Ζώτος-Λαμπρινός χρησιμοποιήθηκε κατά κόρον, αφού το ζευγάρι αυτό ήταν στο προσκήνιο των καλύτερων ζευγαριών για πολλά χρόνια.

1980

6η Ολυμπιάδα στο Φάλκενμπουργκ (Ολλανδία)

Γιαλιράκης-Καρλαύτης, Μανιάς-Μηλιτσόπουλος, Γιαννούτσος-Τριανταφυλλόπουλος.

Αρχηγός ήταν ο Στ.Τουχτίδης.

Η ομάδα κατέληξε 31η στις 58 συμμετέχουσες.

1985

37οι Πανευρωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Σάλσοματζόρε (Ιταλία)

Ζώτος-Καρλαύτης, Γοργίας-Λαμπρινός, Κανναβός-Κιαπέκος.

Αρχηγός ήταν ο Ι.Δαμίγος.

Η ομάδα κατέληξε 18η στις 21 συμμετέχουσες.

1987

38οι Πανευρωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Μπράιτον (Αγγλία)

Χνάρης-Γιαννούτσος, Ζώτος-Λαμπρινός, Νάρτης-Έιντι.

Αρχηγός ήταν ο Σ.Κατωπόδης.

Η ομάδα κατέληξε 9η στις 23 συμμετέχουσες.

1988

8η Ολυμπιάδα στη Βενετία

Κανναβός-Καρλαύτης, Νάρτης-Έιντι, Ζώτος-Λαμπρινός.

Αρχηγός ήταν ο Σ.Μπομπολάκης.

Η ομάδα κατέληξε 5η στις 56 συμμετέχουσες.

1989

39οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Τούρκου (Φινλανδία)
Χνάρης-Γιαννούτσος, Ζώτος-Λαμπρινός, Γοργίας-Κουτσούκος.
Αρχηγός ήταν ο Δ.Γιαλιράκης.

Η ομάδα κατέληξε 4η στις 25 συμμετέχουσες.

1991

40οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Κιλάρνεϊ (Ιρλανδία)
Α.Καπαγιαννίδης-Λιαράκος, Χνάρης-Γιαννούτσος, Κανναβός-Λαμπρινός.
Αρχηγός ήταν ο Δ.Γιαλιράκης.

Η ομάδα κατέληξε 19η στις 26 συμμετέχουσες.

1992

9η Ολυμπιάδα στο Σαλσοματζόρε (Ιταλία)
Ζώτος-Λαμπρινός, Καρλαύτης-Χατζηδάκης, Κανναβός-Τριανταφυλλόπουλος
Αρχηγός ήταν ο Ν.Καραμανλής

Η ομάδα κατέληξε 29η στις 57 συμμετέχουσες.

1993

41οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στην Μεντόν (Γαλλία)
Χνάρης-Γιαννούτσος, Ζώτος-Λαμπρινός, Κομνηνός-Παγιασλής.
Αρχηγός ήταν ο Σπ.Κατωπόδης.

Η ομάδα κατέληξε 18η στις 30 συμμετέχουσες.

1995

42οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στη Βιλαμούρα (Πορτογαλία)
Α.Καπαγιαννίδης-Λιαράκος, Ζώτος-Λαμπρινός, Γιαλιράκης-Μιχαλόπουλος.
Αρχηγός ήταν ο Κ.Καπαγιαννίδης.

Η ομάδα κατέληξε 10η στις 32 συμμετέχουσες.

1996

10η Ολυμπιάδα στην Ρόδο
Καλιακμάνη-Βλαχάκη, Ζώτος-Λαμπρινός, Χνάρης-Μιχαλόπουλος
Αρχηγός ήταν ο Γ.Καρλαύτης, προπονητής ήταν ο Ι.Μηλιτσόπουλος.

Η ομάδα κατέληξε 31η στις 71 συμμετέχουσες.

Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι για πρώτη φορά στην ιστορία του ελληνικού μπριτζ στην σύνθεση της εθνικής ομάδας όπεν υπήρχε ένα γυναικείο ζευγάρι.

1997

43οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Μοντεκατίνι (Ιταλία)
Κανναβός-Μηλιτσόπουλος, Φίλιος-Λαμπρινός, Σαπουνάκης-Κωτσιόπουλος.
Αρχηγός ήταν ο Θ.Τριανταφυλλόπουλος.
Η ομάδα κατέληξε 11η στις 35 συμμετέχουσες.

1999

44οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στη Μάλτα
Α.Καπαγιαννίδης-Λιαράκος, Ζώτος-Λαμπρινός, Φίλιος-Παπακυριακόπουλος.
Αρχηγός ήταν ο Ν.Παπαχατζής.
Η ομάδα κατέληξε 14η στις 37 συμμετέχουσες.

2000

11η Ολυμπιάδα στο Μάαστριχτ (Ολλανδία).
Κανναβός-Κ.Καπαγιαννίδης, Μηλιτσόπουλος-Κωτσιόπουλος, Βλαχάκη-Ματζιάρης.
Αρχηγός ήταν ο Ν.Δελημπαλαδάκης.
Η ομάδα κατέληξε 21η στις 72 συμμετέχουσες.

2001

45οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στην Τενερίφη (Ισπανία)
Α.Καπαγιαννίδης-Λιαράκος, Κ.Καπαγιαννίδης-Κανναβός, Ζώτος-Σκουλαρίκης.
Αρχηγός ήταν ο Ι.Δαμίγος.
Η ομάδα κατέληξε 10η στις 35 συμμετέχουσες.

2002

46οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Σαλσοματζόρε (Ιταλία)
Κ.Καπαγιαννίδης-Κανναβός, Ζώτος-Σκουλαρίκης, Σαπουνάκης-Ε.Χατζηδάκης.
Αρχηγός ήταν ο Γ.Παπακυριακόπουλος.
Η ομάδα κατέληξε 16η στις 38 συμμετέχουσες.

2004

47οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Μάλμο (Σουηδία)
Φίλιος-Παπακυριακόπουλος, Κανναβός-Τριανταφυλλόπουλος, Ζώτος-Λαμπρινός.

Αρχηγός ήταν ο Λ.Λαδόπουλος,
Η ομάδα κατέληξε 12η στις 33 συμμετέχουσες.

2004

12η Ολυμπιάδα στην Κωνσταντινούπολη
Φίλιος-Παπακυριακόπουλος, Ζώτος-Λαμπρινός, Κανναβός-Τριανταφυλλόπουλος.
Αρχηγός ήταν η Α.Καραμανλή.
Η ομάδα κατέληξε 29η στις 72 συμμετέχουσες.

2006

48οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στη Βαρσοβία
Φίλιος-Παπακυριακόπουλος, Μ.Καραμανλής-Ματζιάρης, Ζώζης-Κουκουσέλης.
Αρχηγός ήταν η Α.Καραμανλή.
Η ομάδα κατέληξε 24η στις 33 συμμετέχουσες.

2008

49οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στο Πο (Γαλλία)
Καμινάρης-Μπόζεμπεργκ, Φ.Καραμανλής-Πρωτονοτάριος, Μ.Καραμανλής-Βρούστης.
Αρχηγός ήταν ο Ν.Καραμανλής.
Η ομάδα κατέληξε 23η στις 37 συμμετέχουσες.

2010

50οι Πανερωπαϊκοί αγώνες ομάδων στην Οστάνδη (Βέλγιο)
Φ.Καραμανλής-Πρωτονοτάριος, Αναστασιάδης-Γ.Οικονομόπουλος, Αγγελόπουλος-Κουκουσέλης.
Αρχηγός ήταν ο Δ.Διονυσόπουλος.
Η ομάδα κατέληξε 29η στις 38 συμμετέχουσες.

Ο πρόλογος του Ely Culbertson

Παραθέτω τον παρακάτω πρόλογο του Ely Culbertson για την ελληνική έκδοση του βιβλίου του "Το μπριτζ άνευ διδασκάλου", για να δείτε κυρίως την σημασία που έδωσε στην επιτυχία του Ν. Μαυράκη τόσο στο Διεθνές πρωτάθλημα όσο και στην συγγραφή του βιβλίου του "το Μπριτζ". Επίσης, δίνει τον εύστοχο χαρακτηρισμό του παιχνιδιού ως "Οικιακόν σπορ".

"Απευθυνόμενος προς υμάς αισθάνομαι, ότι γνωρίζω ήδη τους Έλληνες και ελπίζω να γίνω περισσότερο γνωστός εις αυτούς.

Η εξαιρετική επιτυχία, την οποίαν επετέλεσαν Έλληνες παίκται, κερδίσαντες το Διεθνές Ολυμπιακόν πρωτάθλημα Bridge του 1935, κατέστησε τας Αθήνας, αι οποίαι κατά το παρελθόν υπήρξαν η κορυφή της τέχνης και της επιστήμης, και πάλιν το κέντρον της προσοχής όλου του κόσμου.

Ο κόσμος του Bridge αποκαλύπτεται ενώπιον της επιτυχίας αυτής μετά συγχαρητηρίων και εκτιμήσεως.

Τη Contract Bridge είναι το μάλλον ενδιαφέρον ανά τον κόσμον οικιακόν sport. Η καθημερινώς αυξάνουσα δημοτικότητα του δεν οφείλεται αποκλειστικώς και μόνον εις την γοητευτικήν τεχνικήν του. Η συμβολή του εις την δημιουργίαν καλών κοινωνικών δεσμών κατέστησε τούτο την κατ' εξοχήν οικιακήν ψυχαγωγίαν.

Από τινων ετών παρακολουθώ μετ' ενδιαφέροντος την ανάπτυξιν του Contract εις την ένδοξον χώραν σας και εξαιρετικώς ηυχαριστήθην εκ της αναγνώσεως της ωραίας και επιτυχούς μελέτης επί του Bridge του Έλληνος συγγραφέως κ. Ν. Μαυράκη. Μετ' εμπιστοσύνης δε προλέγω δι' υμάς μίαν περίοδον μεγάλης επιτυχίας εις το μέλλον, εις την οποίαν ασφαλώς θα συμβάλοι η σύστασις παρ' υμίν Ομοσπονδίας του Μπριτζ'.

Ely Culbertson

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ.....	2
Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΜΠΡΙΤΖ.....	3
1932 - 1962 ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΠΡΙΤΖ.....	4
Από πότε παίζεται το μπριτζ στην Ελλάδα;.....	4
1963 - 1970 ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ – Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ.....	7
Ο Όμιλος Μπριτζ Αθηνών (ΟΜΑ).....	7
Ο Όμιλος Μπριτζ Κηφισιάς (ΟΜΚ).....	7
Ο Όμιλος Αντισφαιρίσης Αθηνών (ΟΑΑ).....	8
Η Αθηναϊκή Λέσχη.....	8
Η Ελληνική Ομοσπονδία Μπριτζ (ΕΟΜ).....	8
Οι πρώτες διεθνείς ελληνικές συμμετοχές.....	9
1971 - 1976 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ.....	10
Η οργάνωση του Ευρωπαϊκού πρωταθλήματος ομάδων το 1971.....	10
Το... πραξικόπημα.....	11
Τα "εντευκτήρια νέων" της ΕΛΠΑ.....	11
Ο Όμιλος Αγωνιστικού Μπριτζ Θεσσαλονίκης (ΟΑΜΘ).....	11
Η αναγνώριση από το Κράτος.....	12
Στέγαση των γραφείων της ΕΟΜ.....	13
1977 - 1986 Η ΩΡΙΜΑΝΣΗ.....	14
Μαθήματα αρχαρίων.....	14
Άνοδος επιπέδου.....	14
Αμειβόμενη διαιτησία.....	14
1987 – 1996 ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ.....	16
Η χρυσή αγωνιστική Ζετία.....	16
Το περιοδικό της ΕΟΜ.....	16
Η επετηρίδα της ΕΟΜ.....	17
Μεταστέγαση των γραφείων της ΕΟΜ.....	17
Η διοργάνωση της Ολυμπιάδας 1996.....	17
Η διοργάνωση του πρωταθλήματος της ΕΟΚ 1991.....	17
1997 - 2007 ΠΙΣΩ ΣΤΗ ΡΟΥΤΙΝΑ.....	18
Αγορά ιδιόκτητων γραφείων της ΕΟΜ – μεταστέγαση.....	18
Η οργάνωση του Παγκόσμιου Ατομικού το 2000.....	18
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	19
Το Γυναικείο Μπριτζ.....	19
Οι Seniors.....	19
Τα Master Points.....	20
Ελληνικά Περιοδικά για το Μπριτζ.....	21
Ελληνική Βιβλιογραφία για το Μπριτζ.....	21
Ιστορικές πηγές.....	22
Οι πρόεδροι της ΕΟΜ.....	23
Προσωπικότητες του Ελληνικού Μπριτζ.....	23
Η Εθνική Ομάδα Όπεν.....	25
Ο πρόλογος του Ely Culbertson.....	31